

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto IX — Štev. 19

Murska Sobota, 16. maja 1957

Cena din 10.—

Osrednja misel letnega občnega zbora OZZ:

Perspektivno načrtovanje in delovanje na področju kmetijstva za daljšo dobo

Zelo zanimiva in pomembna je bila razprava delegata Puklavca o potrebi po perspektivnem načrtu za kmetijstvo v Pomurju za daljše obdobje. Nekaj v tem smislu je bilo sicer že storjenega. Tudi po občinah, predvsem v radgonskem okolišju, se kmetijski strokovnjaki ukvarjajo s to zamisljivo, vendar je to problem, ki ga je treba reševati pospešeno in z vsem razumevanjem. Tovariš Puklavc je poudaril, da je nujno, da v takem planu določimo proizvodnjo in njeno smer, kajti zdaj že pridelujemo marsikaj takega, kar ni koristno za Pomurje. Po njegovem mnenju je napredek v kmetijstvu odvisen od regionalnega plana ki naj bi določil tudi obrate, ki bi jih že morali graditi ali pa se vsaj zavzemati za njihovo gradnjo v prid kmetijske proizvodnje in sploh kmetijstva v Pomurju.

Prav ta del diskusije je bil eden izmed najbolj zanimivih in po obsežnosti problema najbolj tehtnih. Gotovo zbor takega problema ne more rešiti, vendar bo predlog potrebno upoštevati pri letošnjem delovanju zadrugne zveze in sploh zadrugnih forumov Pomurja. S takim načrtom pa je povezano tudi vprašanje samostojnosti kmetijskih zadrug ali z drugimi besedami — problem kadra in s tem štipendiranja. Prav v tem primeru so upravni odbori kmetijskih zadrug grešili, ker so ocenjevali problem kadra in tudi ostale probleme enostransko in brezperspektivno. To je tembolj resno zaradi tega, kar traja šolanje

kmetijskih strokovnjakov, kot pač vsako temeljito šolanje, tudi celo desetletje in je treba s tem že zdaj računati. Prav tako površni in zato tudi krivični so pri mnogih zadrugah nasproti ženam in delovanju sekcij žena-zadrugnic. To se je pokazalo v več primerih pri sodelovanju žena na zborih in konferencah. Da bi zagotovili pošiljanje žena-zadrugnic na razna zborovanja, so bili tokrat mnenja, da je treba popraviti dosedanja pravila, ki določajo enega delegata, tako da bodo v bodoče pošiljali dva: eno zadrugnico in enega zadrugnika. Poleg vseh teh problemov so v diskusiji obravnavali tudi gospodarjenje kmetijskih zadrug, o katerem so prešli na zboru poseben dodatek k poročilom, ki vsebuje tudi vse statistične podatke po posameznih zadrugah in v vsem okolišju okrajne zadrugne zveze. V tem delu diskusije sicer ni bilo nekkih novih misli, vendar pa so bile zanimive ugotovitve ob posameznih primerjavah, o katerih pa bomo še posebej pisali. V. S.

Kakšno bo letošnje vreme? Rodna letina, veliko dežja in malo lepega vremena?

Kakor meni profesor Ante Obuljen, ki dela v Zveznem hidrometeorološkem zavodu v Beogradu in posreduje vsak dan vremenske napovedi za vso državo, ne bo več dolgo trajalo ohlajevanje v severozapadnih krajih Jugoslavije, ki se, slabše ali močneje, pojavlja vsakih 10 do 14 let, kar je pač odvisno od aktivnosti sonca, ki je prav letos najmočnejša. Ze v tem tednu se bo vreme izboljšalo in porastla bo temperatura, a dež, ki je padal po vsej državi, bo zelo ugodno vplival na žitne posevke, ki so prav sedaj pred klasanjem. Ozimni posevki kažejo zelo dobro. Pšenica je v Vojvodini porastla za okrog 50 centimetrov. Setev jarih žit je bila opravljena pravočasno. Koruza in repa sta že vzklili. Tudi sadovnjaki dobro obetajo. Po njegovem predvidevanju bosta ves maj in junij obilno deževnata, pa tudi čez leto se obeta dober razpored padavin v vsem žitornem okolišju, kar bo vsekakor koristilo poljskim rastlinam, posebno še koruzi. Poleg Vojvodine pred-

videva najmočnejše deževje za Posavino, Slavonijo in severno Pomoravlje, a najslabše za srednje in južno Primorje. Za Bosno in Hercegovino je težko posredovati zanesljivejšo prognozo, ker je to edina republika, ki ima vse klime Jugoslavije. Prof. Obuljen pričakuje, da bo leto v Hercegovini dokaj sušno, medtem ko bo v Bosanski Krajini prav narobe. Profesor Obuljen pričakuje potemtakem dobro in rodno letino, mnogo dežja in malo lepega vremena. Celo jesen, kakor predvideva, bo deževnata, izredno deževnata, zlasti kasna, kar nas že sedaj opozarja na to, da bomo morali pravočasno opraviti žetev, pospraviti pridelke in zasejati, prav tako pa poihiteti z gradbenimi deli in pravočasno zavarovati promet. Lepo vreme bo v vsej državi prevladovalo v drugi polovici avgusta in prvi polovici septembra, ko bo najlepše vreme v vsem Primorju zelo dobrodošlo dopustnikom in drugim izletnikom. S.S.

PRAVILNA RAZMERJA?

Po podatkih Okrajne trgovinske zbornice v Murski Soboti se je povečal lanski odkup kmetijskih pridelkov o našem okraju za 8,8%, medtem ko se je povečal skupni dohodek prebivalstva Pomurja za 2,5% proti letu 1955. Na končno bilanco blagovnih odnosov med proizvodnjo in potrošniki pa kaže med drugim tudi lanska politika odkupnih cen. Januarja je bila goveja živina po 105 dinarjev, kmetijske zadruge so jo prodajale po 110 dinarjev, pri grosistih so zabeležili ceno 117 in potrošnik je dal za meso 230 dinarjev. Oktobra so odkupovali govejo živino po 95 dinarjev, pri KZ je bila cena 100, pri grosistih 110 in v mesnicah po 250 dinarjev. Podobno je bilo z odkupnimi cenami za teleta. Januarja je bila odkupna cena 122 dinarjev, kmetijske zadruge so prodajale teleta grosistom po 128 dinarjev, grosisti so jih posredovali mesnicam po 135, potrošniki pa so plačevali za kg 240 dinarjev. Maja so bile odkupne cene po 135, v mesnicah pa so prodajali teletino po 230 dinarjev.

Navedene številke kažejo, da se pogostokrat kljub nižji odkupni ceni meso v mesnicah ne bistveno pocenilo, dogajalo se je celo obratno: odkupne cene so bile vsaj nekoliko časa nižje, meso v maloprodaji pa nesorazmerno dražje. Znano je, da se klavnost živine bistveno ne more spremeniti, saj jo odkupujejo po kakovostnih razredih.

Da tukaj niso bili čisti računski samo pri kmetovalcih, temveč tudi pri posrednikih med kmetovalci in potrošnikom, je pokazala lanska težnja po pocenitvi mesa. Toda ta težnja je bila bolj kampanjskega značaja in uspehi so kaj hitro splahnili; pokazalo pa se je, da je mogoče ubeljati tudi tukaj neko realno razmerje cen. Za potrošnika je zagonetka predvsem različno razmerje, ki nastopa med kmetovalcem, kmetijsko zadrugo, grosistom in potrošnikom pri isti kakovosti blaga. Ta odnos je treba ocenjevati še bolj kritično prav zadnje čase, ko je meso v mesnicah iz dneva v dan dražje.

Kako vpliva takšen blagovni odnos med proizvodnjo in potrošnjo, kaže torej dovolj nazorno statistični podatek o 2,5-odstotnem povečanju skupnega dohodka prebivalstva, pri čemer so sededa prizadeti najbolj potrošniki, ki so neposredno navezani na preskrbo z mesom in še z nekaterimi drugimi kmetijskimi pridelki po cenah, ki jih določa trg. Taki blagovni odnosi nujno pokažejo tudi posledice: kupna moč prebivalstva ne ubira take poti, kot smo to predvidevali z nekaterimi ukrepi za izboljšanje živiljenjske ravni potrošnikov. -jm

PRAZNIK MLADOSTI V LJUTOMERSKI OBČINI

Številna športna tekmovanja, gledališke predstave in izleti. — Slavnostni sprejem cicibanov in otrok v pionirsko organizacijo. — Pionirski pevski festival. — Kresovanja s kulturnimi sporedi.

V ljutomerski občini bodo proslavili Dan mladosti s številnimi prireditvami. V obširnem programu pa ne bodo sodelovali samo pionirji, marveč tudi člani mladinskih aktivov, društev in drugih organizacij. Pred samim praznikom bodo v občini številna športna tekmovanja, gledališke pred-

stave in izleti v prirodu. Za 25. maj pripravljajo na šolah proslave in majski športni dan, društva pa večerne akademije. V pionirsko organizacijo bodo sprejeli večje število cicibanov in ostalih otrok. Pionirje, zlasti še na novo sprejete, bodo pogostili in jih razveselili s sporedi, da jim bo ta dan še dolgo ostal v prijetnem spominu.

Mladinske organizacije bodo večer pred Praznikom mladosti priredile kresovanja s kulturnimi sporedi. Ob kresovih bodo borci NOV pripovedovali navzočim o svojih doživljajih v veliki domovinski vojni. Učenci večine šol v občini bodo obiskali tudi muzej NOB v Ljutomeru in si v njem ogledali dokaj bogato zbirko spominov in dokumentov, ki pričajo o prispevku Prlekije v NOB. Na Dan mladosti pa se bodo pionirji in mladi občani zbrali v občinskem središču, kjer bo pionirski pevski festival. Najprej bo parada mladosti, v kateri se bodo zvrstili pionirji, člani mladinskih aktivov in obvezniki predvojaške vzgoje. Po paradi pa bodo nastopili mali gasilci, člani sindikalnih organizacij pa bodo tekmovali v lahkoatletskih disciplinah. Popoldne bo združen nastop pionirskih in mladinskih pevskih zborov, ki bodo zapeli ob spremljavi godbe na pihala za Domom kulture na stalnem odru, ki ga urejajo prav te dni in bo pozneje služil tudi za druge prireditve, predvsem še za prireditve ob prvem občinskem prazniku, ki ga bodo letos proslavili v Ljutomeru 1. in 2. junija. Sf

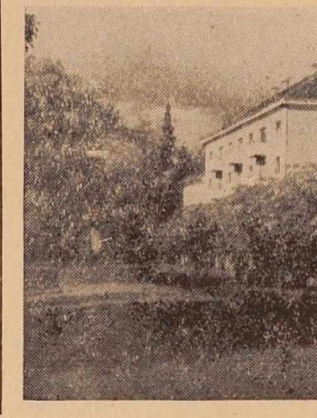

Pred poldrugim letom smo slišali nekaj več tudi o kolektivnem zavarovanju v Pomurju. Zanimivo je vedeti, da so se poslužili tega načina zavarovanja, ki je enkrat cenejši od posamičnega, najprej v okolici Veržeja, kjer je živinoreja najbolj udomačena in torej tudi ljubezen do živine. Postopno se je to kolektivno zavarovanje razširilo domala po vsem prlekškem predelu Pomurja in bo menda pridrlo tudi v prekmurske vasi,

kjer je živinoreja še vedno nekoliko manjvredna. Letos je v okolišju kmetijske zadruge Veržeje zavarovanih 310 goved, v Zepovcih 180, v Ivanjkovcih, kjer je zajelo kolektivno zavarovanje šestnajst krajev, večinoma vinogradniških delavcev, pa je zavarovanih kar 550 goved. Tukaj je bilo uvedeno poleg ostalih ugodnosti tudi brezplačno zdravljenje živine, medtem ko je v nekaterih drugih krajih z manjšim za-

Kolektivno zavarovanje in družbeno upravljanje

varovalnim zajetjem uvedeno zdravljenje na osnovi posebnega prispevka. Novejša zavarovalna območja so še Podgorje s 107 glavami zavarovane govede, Miklavž z osmimi kraji v okolišju te kmetijske zadruge s 362 zavarovanimi govedi, okolišji kmetijskih zadrug Kog in Banovci pa s 538 zavarovanimi grli. Zanimanje za tako zavarovanje pa se širi že tudi v druge kraje. Tako je o tem zavarovanju, ki si šele utira pot v življenje in se tudi vsebinsko oblikuje, vedno več govora na Janževem vrhu, na Cvenu, v Moti, pri Vidmu ob Ščavnici in drugod.

Temu kolektivnemu zavarovanju pa se pridružuje tudi kolektivno zavarovanje kopitarjev in prašičev, kar bo vsekakor ugodno za tovrstne živinorejce. Prednost tega zavarovanja je v tem, da je v zavarovalnem okolišju poseben odbor, ki upravlja s tem kolektivnim zavarovanjem in je ugodna osnova za primerno družbeno upravljanje tudi v zavarovalnem zavodu. Š. V

OD 19. DO 26. MAJA —

PESTER PROGRAM PRIREDITEV V MURSKI SOBOTI

— V sredo bo koncert učencev glasbene šole. — V četrtek se bodo srečali odbojkarji in igralci namiznega tenisa partizanskih društev, zvečer pa bo literarna prireditev (svoja dela bodo brali B. Semen, Drago Grah, Jože Ternar in drugi). — V petek bo srednješolsko lahkoatletsko tekmovanje, popoldne šahovsko tekmovanje, zvečer pa uprizoritev veseloigre Jovana Sterije Popoviča »Jara meščanka« (dramska skupina MKUD »Dane Šumenjak«). — V soboto sta predvidena taborniški mnogoboj pri gimnaziji in telovadna akademija društev »Partizan« iz vse občine.

Zaključne prireditve Tedna mladosti, ki bodo v nedeljo, 26. maja, pa bodo še posebno zanimive: popoldne pregled čet predvojaške vzgoje, ob desetih padalski skoki, poleti avionov in akrobacije na letališču, popoldne pa sektorski zlet društev »Partizan« v rakičanskem parku, kjer bo zvečer tudi ljudsko rajanje.

Program prireditev v Tednu mladosti bo, ko ga bodo uresničili, prav gotovo mnogo prispeval k afirmaciji in še večji popularnosti njegovih uresničevalcev — društev in organizacij. -ko

VREMENSKA NAPOVED
ZA ČAS
OD 17. DO 26. MAJA

V zadnjih dneh tega tedna poslabšanje s pogostimi padavinami. V začetku prihodnjega tedna močna ohladitev s padavinami; ob prvi razjasnitvi nevarnost slane. V nadaljnjem poteku najmanj deloma jasno, vendar s pogostimi in močnimi krajevnimi nevihtami; nevarnost toče. Temperatura se bo postopno dvignila do poletne vročine. Ob zaključku tedna jasno in poletno vroče.

Dr. V. M.

Več pridelkov - boljša preskrba - manj deviznih sredstev za uvoz

Osnovna smer v proizvodnji naj bi bila čim hitrejši prehod z ekstenzivno na intenzivno proizvodnjo v vseh vejah kmetijstva, kar pomeni dvigovanje proizvodnje na hektar in na glavo živine, kakor tudi povečanje proizvodnosti dela. Pri tej usmeritvi je treba zagotoviti čim hitrejšo povečanje udeležbe živinoreje v celokupni proizvodnji.

Bodoči razvoj kmetijstva zahteva, da se nadaljuje s spremembami v kolobarjenju in da se povečujejo tudi površine ter donosi vrtnin, in-

dustrijskih in krmnih kultur. Pri žitaricah se je treba boriti za doseganje maksimalnih donosov na hektar. Potrebno je, izkoriščati tudi velike rezerve, ki obstajajo pri sedanjem načinu izkoriščanja livad in pašnikov. Z njihovo melioracijo in kultiviranjem se bo znatno razširila osnova za razvoj živinoreje. Velike možnosti za intenzifikacijo kmetijstva so tudi v hitrejšem zasajanju modernih nasadov — sadovnjakov, vinogradov in hmeljnikov.

V Pomurju 30 stotov pšenice na hektar

Razvoj in gibanje v poljedelski proizvodnji bo neobhodno pripeljalo tako do povečanja, kakor tudi do kvalitete izboljšanja živinorejske proizvodnje. To toliko prej, ker je v pogojih intenzifikacije kmetijske proizvodnje neobhodno uvajanje večje mehanizacije v rastlinsko proizvodnjo. To bo imelo za posledico zmanjšanje fizičnega dela v rastlinski proizvodnji. Presežek delovne sile bo našel običajno zaposlitev v živinorejski proizvodnji, kakor tudi v proizvodnji intenzivnih kultur.

Problem pšenice in koruze bo potrebno reševati z visokimi donosi na enoto površine, s povečano proizvodnjo dela, z uporabo sodobne agrotehnike na čim večjih površinah. Za to imajo najboljše pogoje velika socialistična gospodarstva. Posamezna velika gospodarstva

dosegajo s sodobno agrotehniko že sedaj donose do 40 metrskih centov pšenice in do 80 metrskih centov koruze na hektar. Glede na to je potrebno doseči take odnose tudi na večini drugih gospodarstev v razdobju petih do šestih let. Potrebno je prav tako, da se usmerijo tudi splošne kmetijske zadruge na kooperacijo za rešitev problema žita, uporabljajoč sodobno agrotehniko, kakor velika gospodarstva. V tem primeru se lahko dosežejo s kooperacijo na posevstvih individualnih proizvajalcev visoki donosi.

Cilj naše ekonomske politike je v roku šestih do sedmih let doseči povprečni donos pšenice na hektar, ki bi bil za okoli 50% nad sedanjim, kar bi omogočilo, da se naša država v glavnem osvobodimo uvoza pšenice. Da bi se to uresničilo, je potrebno dvigniti po-

vprečni donos v žitornih področjih na okoli 25 metrskih centov, v Vojvodini in vzhodni Sloveniji pa na okoli 50 metrskih centov na hektar.

Usmeritev na industrializacijo dežele in veliki izdatki za narodno obrambo kakor tudi ozki okvir družbene akumulacije so onemogočili, da bi zagotovili večja gmotna sredstva za hitrejši napredek podredovanih, zelo zastalnih in v vojni hudo prizadetih proizvodnih sil v kmetijstvu. Vzrok zaostajanja kmetijske proizvodnje je v splošnih razmerah, v kakršnih je živela naša dežela v novejši zgodovini in ki so pritisnile pečat splošnemu gospodarskemu razvoju. Počasna rast, oziroma brezperspektivnost kapitalizma je ohranila in poslabšala razmere na vasi. Kmetijstvo ni imelo potrebne trga in kapitala, ki bi razvijal proizvodnjo in njem — veliko proizvodnjo in delitev dela. Temu so se pridružile še pogostne vojne na našem območju z zelo hudimi posledicami: uničenjem ljudi, ropanjem in pustošenjem materialnih proizvodnih sil.

SPLOŠNE RAZMERE — VZROKI ZAOSTALOSTI

Naš družbeni in gospodarski razvoj je sprožil na vasi velike spremembe in omogočil bistveno izboljšanje položaja osnovne množice delovnih kmetov. Ta razvoj je v osnovi odstranil pogoje za kapitalistične odnose na vasi, kakor tudi zadnje fevdalne ostanke. Okvir kmečkega gospodarstva je določen na 10 hektarov obdelovane zemlje. V duhu socialistične revolucije, t. j. odpiranja perspektive splošnega napredka družbe, smo omejili privatno lastnino nad velikimi proizvajalnimi sredstvi, da bi bil delovni kmet zavarovan pred izkoriščevalskimi težnjami, ki se lahko tu pa tam še pojavljajo. Z agrarno reformo je dobilo zemljo mnogo revnih in kmetov, ki je sploh niso imeli.

Splošni razvoj gospodarstva in ukrepi naše agrarne politike so privedli do pomembnih sprememb v sestavi vasi. To je ustvarilo možnosti za obravnavanje problemov vasi; omogočilo je zaposlitev zunaj gospodarstva in trg za prodajo kmetijskih pridelkov se je razširil. Znatne spremembe so

nastale v lastniških odnosih. Razvoj industrije je omogočil kmetom, da so opustili kmetovanje kot svoj glavni poklic. Znatel del kmetov se je začel »odlepjati« od zemlje. Delež kmečkega prebivalstva je padel od kakih 76% na pičlih 60% v celotnem številu prebivalstva. Proces opuščanja kmetijstva se razvija v ugodnih pogojih. Ljudje, ki opuščajo kmetijstvo, ne obubožajo, marveč najdejo ugodnejše življenjske pogoje, preidejo v nove pogoje življenja in gospodarjenja.

Razširjeni trg je omogočil velikemu številu gospodarstev najnižjih kategorij, da svojo zemljo bolj intenzivno izkoriščajo. Ta posestva razmeroma več investirajo v kmetijstvo in so čedalje bolj vezana na trg, tako za prodajo kakor tudi za nakup. Od povečanja dohodkov porabijo kmečke družine, vzeto na splošno, znatno več za osebno potrošnjo kakor za investicije. V bivši Jugoslaviji večina kmečkih družin ni imela eksistenčnega minimuma. V spremenjenih razmerah so narasli dohodki kmečkih družin, s tem pa tudi osebna potrošnja kmetov. Kmečke družine ne morejo zbrati večjih sredstev za zboljšanje kmetijstva.

Kmečka posestva so zelo razdrobljena in se z delitvijo še nadalje drobe. Njihova delovna sredstva so majhna, nerazvita in različno razdeljena med gospodarstva. Gospodarjenje na kmečkih gospodarstvih je zelo zaostalo. Tipi gospodarstev so na posameznih področjih naše dežele zelo raznoliki.

Določeni gospodarski ukrepi, ki so bili v sklopu naše celotne gospodarske politike neogibni, kakor obvezni odkup in veliko nihanje cen kot posledica nestabilnega trga, naglo spremembe v davčni politiki, kakor tudi poskus, da bi organizirali kmečke delovne zadruge na prejšnjih načelih in metodah, vse to je neugodno vplivalo na pospeševanje kmetijske proizvodnje. Posledica dosedanjega razvoja so zelo nizka kmetijska proizvodnja z enostransko sestavo, zelo nizkim deležem živinoreje v celotnem obsegu proizvodnje, kakor tudi z nizkim deležem ostalih intenzivnih kultur. Proizvodnja je v celoti gledano zaostala. Donosi na hektar, na glavo živine

in delovno storilnost so nizki. Skratka, to je drobna proizvodnja z razmeroma še zmerom velikim številom naravnih proizvodov. Takšno stanje je ustvarilo velike probleme, kakor so zelo naglo naraščajoča števila prebivalcev in še hitrejšo spreminjanje njegove socialne sestave; naraščanje dohodka prebivalstva je bilo večje kakor naraščanje kmetijske proizvodnje. Nerazvito kmetijstvo kot trgovinska baza za ni nudilo pogojev za hitrejši razvoj predelovalne industrije. Počasni razvoj kmetijske proizvodnje in nizek donos v kmetijstvu zavirata industrializacijo, ker zožujeta trg industrijskega blaga.

Nerazvite proizvodne sile v kmetijstvu zavirajo spremembo družbenih odnosov, to pa nujno vpliva na tempo razvoja vsega gospodarstva in življenja socialistične Jugoslavije. Sedanja raven dohodka kmetijskih proizvajalcev ne more biti širša podlaga za gospodarski in kulturni napredek in ne more biti materialna podlaga za nadaljnje upostavljanje sodobnega načina življenja. V tem je gospodarsko protislovje, ki ga ustvarja zaostalo kmetijstvo. Če je največje število proizvajalcev v kmetijstvu, v katerem je delovna storilnost zelo nizka, tedaj samo po sebi iz tega izhaja, da imamo na eni strani preveč ozko osnovo razširjene reprodukcije družbe, na drugi pa nizek življenjski standard samih proizvajalcev.

SKRB VSEM KMETIJSKIM STROKAM

Osamljeno individualno kmečko gospodarstvo ne more biti podlaga, na kateri bi lahko razvijali sodobno kmetijsko proizvodnjo. Zato je edina pot k povečanju kmetijske proizvodnje vsestranska družbena intervencija, da bomo razvijali čim bogatejše in raznovrstnejše oblike socialistične kooperacije na vasi ob znatnih investicijah družbenih sredstev v kmetijsko proizvodnjo.

Potrebe v prehrani zahtevajo povečanje v proizvodnji zelenjave, za kar je potrebno, da se poleg reševanja proizvodnih problemov pristopi k vlaganju v promet, vskladiščenje in predelavo. Posebno je važno poudariti, da je treba posvetiti pozornost na-

predku v proizvodnji krompirja, ki lahko v prehrani deloma nadomesti pšenico, hkrati pa služi kot važna živalska hrana.

Sadjarstvo je potrebno razširiti v sadjarskih področjih z zasajanjem plantažnih sadovnjakov in sodobnim gojenjem. Potrebno je odstranjevati slabe sorte z gojenjem bolj kvalitetnih, kar bo omogočilo večjo potrošnjo svežega sadja, kakor tudi industrijsko predelavo.

Vinogradništvo je treba odstranjevati z nevinogradniških terenov. V strukturi je potrebno zamenjati obstoječe vinske sorte s kvalitetnejšimi, izločiti iz proizvodnje hibridne vinograde in zlasti dajati prednost proizvodnji namiznega grozdja. Osnovna smer naj bo predvsem zasajanje izključno modernih plantažnih nasadov.

(Nadaljevanje prihodnjici)

LJUDSKI POSLANCI SO PREDLAGALI...

Resolucija o perspektivnem razvoju kmetijstva in zadružništva, ki so jo obravnavali na zadnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine v Beogradu, je temelj za nadaljnji razvoj našega kmetijstva in zadružništva. Ljudski poslanci so v svojih prispevkih k razpravi utemeljevali še nekatere podrobnosti, ki jih resolucija ne zajema ali pa jih obravnava bolj načelno.

Član Zveznega izvršnega sveta Slavko Komar je v svojem ekspezuju med drugim omenil, da je mogoče povečati kmetijsko proizvodnjo le v socialističnih oblikah, kajti zgrešeno je mnenje posameznikov, ki trdijo, da je treba usposabljanje le individualna kmečka gospodarstva — skot glavno silo, če hočemo doseči uspeh.

Ljudski poslanec Jaka Avšič je poudaril, naj bi resolucijo dopolnili v tistem delu, ki govori o najemanju zemlje. Kmetijska posestva bi morala z večjo opreznostjo najemati zemljo, ker imajo še svojo zemljo premalo izkoriščeno.

Ljudski poslanec Vanek Sitar je govoril o sedanjih pravnih predpisih v odnosu do razvoja kmetijstva. Poudaril je, da so mnogi predpisi v nasprotju z današnjo stvarnostjo. Nato je govoril o drobnolastniških razmerah v kmetijstvu. Že leta 1954 je bil izdan odlok o ukinitvi taks pri arondaciji zasebnih kmetijstev. Ljudje so ta ukrep toplo pozdravili, toda upravni organi so ga tolmačili preozko, kar je do neke mere razumljivo, saj so si okraji in občine zagotovili s tem proračunske dohodke. Nadalje je bilo prav, če bi vskladili statistične podatke, ki jih imajo okrajna sodišča in katastrske uprave. Najboljši izhod pri tem bi bil, če bi to sorodno službo združili (n. pr. pri sodiščih).

Kljub temu, da je izšel leta 1951 zakon o arondaciji, ta zakon za današnje razmere ni več primeren. Socialistična posestva prav zaradi togoti tega predpisa ne morejo svojih zemljišč urediti tako, da bi jih bilo mogoče obdelovati na sodoben način.

V nadaljevanju razprave je tov. Sitar navedel še nekatere primere zakonskih predpisov, ki bi jih bilo treba vskladiti z razvojem kmetijstva, kajti le tako bo dobil perspektivni načrt našega kmetijstva in zadružništva polno veljavo v praksi.

Ljudski poslanec Vojin Popović je govoril o industriji kmetijskih strojev. Dejal je, da naša industrija ne izdeluje kmetijskih strojev, ki bi povsem odgovarjali našim razmeram, čeprav dobivajo tovarne priporočila in pripombe posameznih kmetovalcev, socialističnih gospodarstev in kmetijskih zadrug. Podobno je tudi v industriji umetnih gnojil.

Ljudski poslanec Pavle Sumanovac je predlagal, naj bi proučevali pogoje proizvodnje in proizvodnih stroškov kmetijstva na več vzornih posevstvih. Ta proučevanja naj bi bila merila za politiko cen poljskih pridelkov.

Ljudski poslanec Anton Vrdljak je poudaril v svoji diskusiji, naj bi pri uresničevanju večletnega načrta upoštevali predvsem kmetijsko nerazvite predele.

Ljudski poslanec Nikola Knežić je dejal, da so fakultete in znanstveni zavodi premalo dojemljivi za izkušnje vsakdanje prakse. Razen tega bi morali v prihodnje bolj mehanizirati tudi kmetijsko strokovno službo.

Ljudski poslanec Andrej Petelin je govoril o odkupu kmetijskih pridelkov in poudaril, da bi urejen odkup vplival na stabilizacijo cen kmetijskih pridelkov in na večjo proizvodnjo.

Ljudski poslanec Cedo Kapor je predlagal, naj bi upoštevali pri gradnji hidroenergetskih objektov predvsem ekonomske koristi kmetijstva.

Komaj se je po zadnji in krvavi svetovni vojni svet za silo oddahnil, že so se na evropski celini začele močno uveljavljati takomenopane interesne sfere veselih (kdo bo

vojaškimi bloki kot celotami, odrekla tudi sodelovanju z državami znotraj blokov in drugimi deželami — seveda ob obojestranski pripravljenosti, da se tako sodelovanje uveljav-

BLOKI IN AKTIVNA KOEKZISTENCA

imel večji vpliv v tej ali oni državi); kot produkta teh interesnih sfer in za njihovo obrambo sta se kaj kmalu pojavila na obzorju dva vodilna bloka z vesilami na čelu — na Zapadu Atlantski pakt, v katerem imajo glavno besedo ZDA, na Vzhodu pa Varšavski pakt s Sovjetsko zvezo na čelu, ki združuje vzhodno-evropske dežele (tako imenovane ljudsko-demokratske države) in je nastal pozneje kot protitež Atlantskemu paktu.

Značilen za oba bloka je njun pretežno vojaški značaj, saj sta nastala prazaprav v obdobju najhujše »hladne« vojne in mrzličnega oroževalnega tekmovalstva, ki je v glavnem potekalo med rivaloma obeh blokov: Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo. Čeprav se eni in drugi ves čas sklicujejo samo na obrambo, ki je potrebna, če bi doživeli napad (oprašanje je le: kdo bo napadel in kdo se bo branil), pa so razni povojni dogodki očitno potrdili resnico, da so bloki in pakti s prevladujočim vojaškim značajem v svojem bistvu stalna nevarnost za svetovni mir, zlasti še zaradi tega, ker se hkrati z oboroževalnim tekmovaljem hote ali nehoti uveljavljata tudi boj za ideološki in družbeni prestiž enega bloka nasproti drugemu: na Zapadu radi strašijo »z vonom mednarodnega komunizma, ki ga baje vsiljuje svetu Sovjetska zveza, na Vzhodu pa smo še vedno priče istovetnega Zapada z golim imperializmom in kapitalizmom (sedaj že dosti manj, saj je tak slovar bil v čišlih zlasti v Stalinovi dobi), čeprav tudi znotraj zahodnih držav delujejo napredne družbene sile, ki so usmerjene k socializmu.

Jugoslavija je, zvesta mednarodnemu sodelovanju in težnjam osemga človeštva po miru kot nedeljnim sredstvom za njegov obstoj in blagostanje, ostala do kraja zvesta načelom aktivne koeksistence (soobstoja) in zategadelj tudi aktivno deluje kot pomirjevalni činitelj pri brzdanju najbolj ekstremnih blokovskih teženj in hotenj.

Njeno protiblokovsko politiko pa si ne smemo tolmačiti tako, da se je s tem, ko se je zavezno odpovedala članstvu in aktivnemu sodelovanju z

vojaškimi bloki kot celotami, odrekla tudi sodelovanju z državami znotraj blokov in drugimi deželami — seveda ob obojestranski pripravljenosti, da se tako sodelovanje uveljav-

lja in napreduje izključno na podlagi popolne enakopravnosti in spoštovanja družbenega sistema znotraj držav, ki so se sporazumele in sodelujejo med seboj.

V sedanjem razburkanem, a tehnično nesluteno napredujočem svetu, ko je atomsko bomba zamenjala veliko strasnejša vodikova in ko že govorijo v generalstabilnih atomskih veselih o vojni z diriganimi atomskimi in vodikovimi izstrelki, s katerimi je moči brez večjih težav doseči iz ZDA Sovjetsko zvezo in obratno, je politika aktivne koeksistence, katere aktivni pobudnik in uresničevalc je naša država poleg vrste drugih sovrstnic (Indija, Burma, Egipt, LR Kitajska itd.), edino realen in dosegljiv izhod, da se človeštvo ne bo znašlo v največji tragediji vseh časov in v svojem grobu, če bi temne sile, ki vidijo v atomski vojni edino sredstvo za ohranitev svojega položaja in prestiža, lahko nebrzdano uresničile svoje peklenske načrte.

Politika aktivne koeksistence teži tudi za tem, da bi naj oboroževalno tekmovalstvo zamenjalo gospodarsko (uporabljanje atomske energije v mirnodobne namene, ne pa za bombe in druge vojne naprave) in da bi naj gospodarsko razvite in močne države rajši pomagale gospodarsko nerazvitem in zaostalim orstnicam in predelom, kot pa da izdajajo težke milijarde za vojsko in oboroževanje, kajti le tako bo mogoče učinkovito uravnovešiti svetovno gospodarstvo in popeljati človeštvo k večjemu blagostanju.

Spričo doslednega uveljavljanja aktivne koeksistence je Jugoslavija izredno pomemben činitelj v svetovni politiki, a njeno pozitivno poslanstvo je že večkrat odločilno prispevalo k temu, da so bila spet izglajena pota, ki so vodila k novi svetovni katastrofi. Spominimo se samo dogodkov okrog Šveškega prekopa in njenih predlogov o postopnem uveljavljanju ukrepov za klasično in v atomsko razoroževanje v razorožitvenem odboru OZN!

Prav tako načelna in s človečnostjo prežeta miroljubna politika pa ji je dosedaj prinesla v svetu velik ugled, ki si ga je tudi zaslužila s svojo aktivnostjo na mednarodnem popriščju.

NAJVAŽNEJŠI DOGODKI ZADNJEGA TEDNA

Italijanska vlada je odstopila

Socialdemokratski ministri so se na pobudo vodstva svoje stranke s Saragatom na čelu (med člani te stranke je namreč bilo vedno večje nezadovoljstvo spriču sodelovanja stranke v vladi) odločili, da izstopijo iz dosedanje italijanske vlade, v kateri so bili zastopniki štirih italijanskih strank (koalicija: demokrščanske, liberalne, socialdemokratske in republikanske. Spriču tega je morala dosedanja vlada s šefom Segnijem na čelu pred dnevi odstopiti.

Prizadevanja predsednika italijanske republike Gronchija, da bi znova poveril mandat za obnovu koalicijske vlade, ki bi bila sestavljena iz zastopnikov dosedanjih sodelujočih strank, niso dosedaj obrodila nobenega uspeha. Republikanci namreč niso sprejeli pobude demokrščanov in socialistov, da bi spet sodelovali v vladi, marveč so po dolgi razpravi v strankinem vodstvu s 13 proti 6 glasovom sklenili, da ne bodo več sodelovali v vladi s svojimi tremi dosedanjimi partnerji — strankami.

Vse kaže, da bo Gronchi lahko našel izhod iz zagate edinole s sestavo vlade, v kateri bodo izključno demokrščani, kajti vodstvi obeh ostalih strank (liberalne in socialdemokratske) še vedno povezujejo svoje sodelovanje z udeležbo predstavnikov republikanske stranke. Klerikalni stranki pa bi takšen izhod prinesel preveliko odgovornost in neugoden položaj v volilni kampanji, ki se bo pričela v Italiji proti koncu leta.

Naše vlado, da bo Gronchi lahko našel izhod iz zagate edinole s sestavo vlade, v kateri bodo izključno demokrščani, kajti vodstvi obeh

Prevrat v Kolumbiji

V Kolumbiji, južnoameriški državi, je vojaška junta odstranila dosedanjega predsednika republike Rohasa Pinillo in zavladala deželi. Pinillo je bil zadnji zagovornik pruskega argentinskega predsednika Perona na južnoameriški celini.

Pinilla so vrgli v glavnem veleposestniki, kolumbijski konservativci, trgovci, bančniki in izvozniki, kolumbijski liberalci in katoliška cerkev, torej vladajoči razredi, predvsem zaradi težav v gospodarstvu in diktatorskega vladanja.

Pinillo se pri uveljavljanju začetnih reform v deželi ni naslonil na ljudske množice in je v politiki na vasi ubral staro pot. V tem je tudi vzrok, da so uporni spolovinarji in kmetje brez zemlje vodili pravo gverilsko vojno proti njemu na deželi, pa tudi ostali delavci niso nastopili v njegovo obrambo.

Pinillov poskus, da bi z gospodarskimi ukrepi in reformami, toda brez sodelovanja delavskega razreda, na katerega bi se bil moral opreti, izboljšal položaj v deželi in pomiril uporne prebivalce kmečkih predelov, se je torej po štirih letih izjalovil in moral je oditi z državniške pozornice — v tujino, predvsem zaradi slabih metod vladanja in gospodarskih protislovij v Kolumbiji.

Preobrat pa tudi ničesar dobrega ne obeta delavskemu razredu te dežele, saj se bodo oblasti bržčas polastili tisti, ki so vrgli Pinilla — kapitalisti in denarni mogotci.

Tudi Zahodna Nemčija naj bi dobila atomsko orožje

Zadnje razprave med diplomatskimi in vojaškimi voditelji Atlantskega pakta kažejo, da se zahodne velesile (predvsem ZDA) resno zavzemajo za atomsko oborožitev zapadno-nemške vojske, ki je sestavni del armade tega pakta. Zahodna Nemčija naj bi dobila taktično atomsko orožje.

V Zapadni Nemčiji se za atomsko oborožitev krčevito zavzemajo krščanski demokrati, ki so sedaj tudi na oblasti (Adenauerjeva vlada), medtem ko je opozicijska stranka — socialdemokrati — odločno proti temu, razen tega pa se zavzema tudi za takojšnje ukinjenje poskusov z jedrskim orožjem (vodikovo in atomsko bombo).

V svetu je ta odločitev za-

kaj upanja. Naposled pa lahko uresničevanje te zamisli zelo otežkoči uveljavljanje važnega evropskega političnega ukrepa — združitve obeh Nemčij v enotno državo.

O ŠOLSKE REFORME v martjanski občini

Ze več ko leto dni potekajo priprave za šolsko reformo, ki bi naj prinesla državljanom mest in vasi enako izobrazbo.

Imamo že tudi prve obrise reformirane šole. Posebno nas zanima osnovna šola, ki naj bi trajala 8 let. Po uspešno opravljeni šoli se lahko učenec vpiše v vsako srednjo šolo ali stopi v obrt. Osnovna šola bo imela tri stopnje: nižjo stopnjo IV. in V. razred in višjo stopnjo VI.—VIII. razred.

Naša dosedanja šola je bila preveč okostenela, saj ni dovolj pripravljala učence za današnje razgibano življenje. Vse premalo je upoštevala učenca in življenje. Bodoči šolski pouk se bo v marsičem razlikoval od dosedanjega. Mnogo večji poudarek bo na praktičnem znanju, torej na tistem, kar učenec potrebuje vsak dan. Šola bo opremljena z delavnici. Učenec bo z opazovanjem in s svojim delom prišel do zaključkov, ne da bi mu jih posredovali učitelji in bi se jih učenec naučil na pamet, ne glede na to, če jih je razumel in dojel.

Ze iz povedanega sledi, da se vsaka obstoječa šola ne bo mogla razviti v popolno osnovno šolo z vsemi samostojnimi razredi.

O tem problemu je razpravljala tudi Svet za šolstvo martjanske občine. Zavzel se je za predlog, da bi naj v občini ustanovili dve taki šoli (v Bogojini in Fokovcih) in nepopolno šolo s petimi razredi v Martjaneh.

Šolski okoliš Bogojine se ne bi spremenil, le del šolskega okoliša Vučje gomile bi priključili Fokovcem in uknili šolo v Ivancih. K šoli v Fokovcih bi priključili šolske okoliše Andrejci, Kančevci in Prosenjakovci ter vasi Lončarjevi in Ivanjševci. Učenci nižje stopnje bi obiskovali dosedanja šola. Za Fokovce so se odločili zaradi tega, ker večina krajev ni oddaljena nad štiri kilometre, le nekaj manjših, obrobni vasi je več km proč. To nevednost bi bilo mogoče odstraniti s šolskim avtobusom, ki bi vozil od šole Andrejci skozi Kančevce in Prosenjakovce. Za tak prevoz pa bi bilo treba usposobiti cesto, na kar bi naj že sedaj mislili merodajni činitelji. Z avtobusom bi prav tako prevažali učence kmečko-nadaljevalne šole.

Mogoče se bo še kdo oglasil in predlagal še boljše rešitev, kot jo je Svet za šolstvo pri martjanskem ObLO?

NAJVAŽNEJŠE: Razbremenilnik Ledava - Mura

V Murski Soboti je bil večera letni občni zbor Vodne skupnosti za Prekmurje. Občnega zbora so se udeležili kot gostje predstavnik Vodnega gospodarstva Slovenije inženir Kerin, strokovnjak za melioracije inž. Slekovc in predsednik OLO F. Rogl.

Lani je vložila Vodna skupnost za Prekmurje največ sredstev za urejevanje razbremenilnika Ledava—Mura, pri čemer so porabili okrog 17 milijonov dinarjev dotacije OLO in Uprave za vodno gospodarstvo LRS. Letos so popolnoma sezidali tri mostove čez razbremenilnik, z dobro organizacijo dela na vseh gradbiščih pa je Vodni skupnosti uspelo poceniti gradnje nasproti predračunskim kalkulacijam za okrog 50%. Tako so porabili doslej za most čez razbremenilnik na cesti Bakovci—Dokležovje samo 7 milijonov dinarjev, čeprav znašajo vsa dela po predračunu okrog 21 milijonov dinarjev. Vsa dela na tem mostu so končali 80%.

Razen na razbremenilniku so uredili nekatere regulacijske objekte ob Ledavi (1215

»INSPEKTOR NA OBISKU« V BELTINCIH

Dramska skupina domačega društva je pred kratkim uprizorila igro »Inspektor na obisku«. Predstava se je dobro posrečila in jo je obiskalo 400 gledalcev, kar je za kraj zelo veliko.

Požrtvovalni režiser tovariš Drnovšek je skupaj z igralci zabeležil lep uspeh. Igralci so svoje vloge dobro izoblikovali in zajeli njihov značaj. Z igro se bodo v tem mesecu predstavili še občinstvu okoliških vasi.

Prve dni maja - slana in sneg

Prvi teden v maju so doživeli naši kraji nenavaden pozdrav narave. Močna slana je pobelila polja in travnike ter prizadela našemu kmetijstvu precej škode. V okolici Ljutomerja in še v nekaterih drugih krajih je 6. maja tudi močno snežilo. Vinska trta je pobežala predvsem v nižjih legah, čeprav so uporabljali vinogradniki in kmetovalci različna sredstva (dimljenje, škropljenje itd.) škode ni bilo mogoče popolnoma pre-

kub. metrov nasipa itd.); pri tem so očistili Ledavo v dolžini 10 km. Delno so uredili tok potoka Kopicca, Bukovnicca, z novim bagerjem pa so regulirali in čistili predanovski in kobiljanski potok in opravili še nekatera druga dela tehničnega značaja.

Poleg omenjenih del je izvajala Vodna skupnost tudi dela tujih investitorjev. Spoznamo s Proizvodnjo nafte v Lendavi so očistili del potoka Kopicca in kobiljanski potok, kar je bilo pravzaprav izven območja Vodne skupnosti.

Pri Gradu so aktivni

Šolsko reformo že uresničujemo na graški šoli. Domenili smo se in odstranili vse šolske odre iz razredov, v katerih je bila starejša oprema, kajti tudi tako se učitelj in učenec laže zblížata. No, pa odri niso tako važni!

Mladina si želi izletov ob koncu šolskega leta. Najraje bi videli vso Jugoslavijo. Denar zbirajo že od začetka leta. Zbrali so lepe tisočake. Tretji razred gimnazije ima že 9000

Na obnem zboru so govorili tudi o razlastitvi zemljišč, po katerih je speljan razbremenilnik Ledava—Mura.

Vodna skupnost za Prekmurje je lani dokazala, da je uresničevanje njenih načrtov velikega pomena za razvoj kmetijstva v pokrajini ob levem bregu Mure.

dinarjev v Poštni hranilnici. To pa je še vse pre malo! Dajakov je 45 v tem razredu in kako dobiti denar?

Naučili so se igre »Mačeha in pastorka« in z njo gostovali tudi v Kuzmi. Pri treh predstavah so zopet nekaj zbrali

Uprizoritelj igre »Mačeha in pastorka« pri Gradu

za izlet. Predstave so bile v obeh središčih občine dobro obiskane. Posebno lepe so bile scene slike, ki jih je napravil Jože Rapoša.

Pri tej igri gre zahvala tudi združini mozem, ki so pridno pomagali.

Četrty razred gimnazije je pripravil komedijo »Dr. Hribar«, s katero je imel dve predstavi. Otroci zbiraajo vse, kar se da spraviti v glavo in v denar. Tudi šolske table bodo oblekle novo črnino, na katero pa smo morali čakati iz Beograda.

Naše šolsko okolje se v zadnjem času tudi estetsko spreminja. Tov. Seruga ureja grajski park. Čez nekaj časa se bo lahko staro in mlado odpočilo na klopeh v parku.

Prvi maj smo praznovali z velikim kresom na najvišjem vrhu in z izletom v Radence.

Tudi naša gradbišča so oživila. Pri Gradu kar rastejo enonadstropne hišice, ko gobe po dežju. Ravno kar se prerekajo, kam bi postavili občinsko hišo, gozdarsko upravno poslopje, zdravstveni dom itd.

Tudi za naše ptičke je treba pustiti kaj drobtin, saj lepo prepevajo pomladne melodije in tako lajšajo življenje onim, ki mislijo na posojilo iz stanovanjskega sklada.

AKTUALNA REPORTAŽA Plin iz vrtine v Gančanih je gorel

Lendava 14. maja 1957

Za prebivalce Gančan so dela na vrtini ob robu njihove vasi postala že vsakdanji dogodek. Le tu pa tam bi se še kateri vaščan ustavil na cesti blizu vrtine in diskretno opazoval visok jekleni stolp in ljudi, ki bi ob njegovem vznosu opravljali različna, toda večinoma težka dela.

Sedaj, ko je vrtina izvrtana, se popolnoma razumljivo, za dogodke okoli nje veliko bolj zanimajo — ne samo strokovnjaki podjetja »Nafta«, marveč tudi domačini.

Zadnje čase se namreč več »naftinih« ljudi mudi pri vrtini in domačini se kaj radi zaustavljajo ter po svoje komentirajo te dogodke. Medtem pa je eno vprašanje le skupno vsem opazovalcem, namreč: »Ali bo vrtina dala kaj, ali ne?« No, sedaj so ljudje že dobili pozitiven odgovor. Močno šumenje, na hipe celo bobnenje zemnega plina iz provizorno položenih cevi v majhnem gozdičku ob sami vrtini, je nekajkrat že privabilo vaščane k vrtini in pri njih vzbudilo zaskrbljenost, če ne celo strah pred morebitno nevarnostjo, do katere je prišlo pred skoraj dvema leti na vrtini Fi-2, ko je ozračje — ne le nad Filovci, marveč celo nad okolico — bilo precej nasičeno s plinom, ki je z ogromno silo bruhal iz vrtine. Samo ena iskra in že bi lahko bilo prišlo do neverjetne katastrofe! No, Gančanom se tega ni treba bati. Res je, da nesreča nikoli ne počiva, toda na Fi-2 smo si pridobili spet novih izkušenj in bi podobno problem odstranili na mnogo manj nevaren način za okolico. Tako smo to sedaj v Gančanih tudi naredili.

Gotovo je vzbudilo radovednost mnogih vaščanov postavljanje cevi v oddaljenosti okrog 200 m od vrtine, čez polja in skozi majhen gozdiček, še posebej pa navpično postavljena 10-metrška cev na koncu cevovoda. Nekateri od njih, mogoče najbolj radovedni, ali pa bolj hrabri, so se kar približali in vpraševali, kaj se bo tu dogajalo. Strokovnjaki podjetja jim kaj radi pojasnjujejo dogodke, a sami vaščani se s še večjo vneto zanimajo za naše delo. Stiki med njimi in belimi rudarji iz Lendave so sedaj že pristnejši. Ne gledajo nas več toliko in so se sprijaznili z dejstvom, da jim tu pa tam potlačimo njuje, seveda proti odškodnini. Dosedaj, ko še niso zanesljivo vedeli, ali je sploh kaj v njihovi vrtini, so s sumničevanjem opazovali vse, kar se tu dogaja, in po svoje komentirali, češ saj tako zaman vrtajo, nič ne bodo našli.

Ko je v ponedeljek zjutraj zapeljal skozi njihovo vas plavi naftni avtomobil, jim to niti malo ni padlo v oči. No, tokrat so jim beli rudarji privedili presenečenje. Iz cevi, postavljene sredi polja 200 m od vrtine, je okrog 10. ure švignil močan sunek plina in kmalu potem tudi zagorel z močnim plamenom od 15 m visoko. Odprli so namreč ventil na vrtini in plin pod njegovim pritiskom (160 atmosfer) izpuščali v zrak. Da pa ta plin ne bi postal nevaren za okolico in da se ne bi vnel in tako povzročil katastrofo, smo se odločili, da ga zažigemo sami. Tako je torej plin gorel z vso močjo le na enem določenem mestu - na iz-

hodu iz navpične cevi sredi polja, brez vsake nevarnosti. Celo cigareto si je človek lahko povsem varno prižgal v neposredni bližini. Kot smo nekoč na Fi-2 zaprosili organe NM, da nam pomagajo pri varnostnem ukrepanju, da se oblak plina ne bi vžgal, tako smo sedaj v Gančanih predhodno obvestili te organe, da bo plin gorel in da naj bodo brez skrbi.

Se pozno ponoči je nenavadna bakla z močnim bobnenjem gorela in osvetljevala širšo okolico. Proti večeru se je okoli vrtine in bakle zbrala velika množica ljudi, ne samo iz bližnjih, marveč tudi iz precej oddaljenih krajev. Naši ljudje na vrtini so imeli dokaj velike težave, da so držali tako množico radovednih opazovalcev v določeni oddaljenosti, ne toliko zaradi predpisov, kolikor zaradi tega, da ne bi delali še večje škode na njivah.

Ves ta čas, ko je množica opazovala visok in vroč plamen in ko je celo pomračitev Lune v poznih večernih urah postala nezanimiv prirodni pojav, so naši, za navadne opazovalce nevidni instrumenti, postavljeni ob izhodu vrtine, kakor tudi v globini okrog 2000 m, neumorno zapiskali pritiske, temperature in tudi količine izhajajočega plina ter nam tako dajali važne podatke o tem našem novem polju.

Nič manj zanimivo pa je bilo za opazovalce, da so cevi, po katerih je potekal plin, bile popolnoma bele, toda ne od bele barve, temveč od pravega belega snega in ledu, čeprav je plamen na koncu cevi gorel pri temperaturi čez 1000° C, zunaj pa je sijalo vroče majsko sonce in se grevalo ozračje na okrog 25° C. Sneg na ceveh, ki je predvsem zabaval otroke, ker so se začeli kepati z njim, je nastajal zaradi naglega širjenja, volumena plina pri prehodu iz zelo visokega na zelo nizki pritisk. Takšen primer je namreč bil na naši vrtini, v kateri vlada pritisk od 160, a v ozračju samo 1 atmosfera.

Naslednjega dne, ko smo se spet mudili na vrtini, nas je neki domačin iz Gančan tako-le nagovoril: »Dosedaj nisem verjel, da bo iz te vrtine sploh kaj prišlo ven, od večeraj naprej pa verjamem, ker sem na svoje oči videl plamen in slišal, kako je bobnelo.«

Tako je, dragi tovariši iz Gančan! Veseli nas, da ste uvideli, da se prijatelji iz podjetja »Nafta« ne trudijo zaman in da so tudi oni veseli in zadovoljni, ko njihovo delo pokaže vidne rezultate. Tisti delček njuje, ki vam jo potepamo, pa pomeni ogromno bogastvo za vse nas. Kdo bi si pred nekaj leti mislil, da ta prekmurska zemlja skriva v svojih globinah tolikšen zaklad?

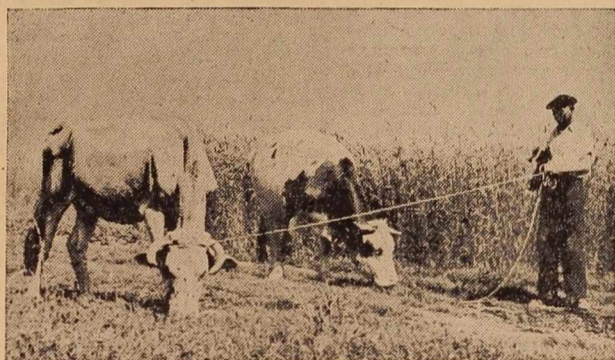
Ne morem sicer za gotovo reči, toda ni izključeno, da bo prišel čas, ko bo plin iz vaših bodočih vrtin, kakršnega ste videli in občutili večeraj, gorel tudi v pešah vaših domov.

Mi beli rudarji pa pričakujemo od »Gančancev«, kakor tudi prebivalcev ostalega Pomurja, da z razumevanjem spremljajo naše delo in nam, kjer se le da, tudi radi pomagajo.

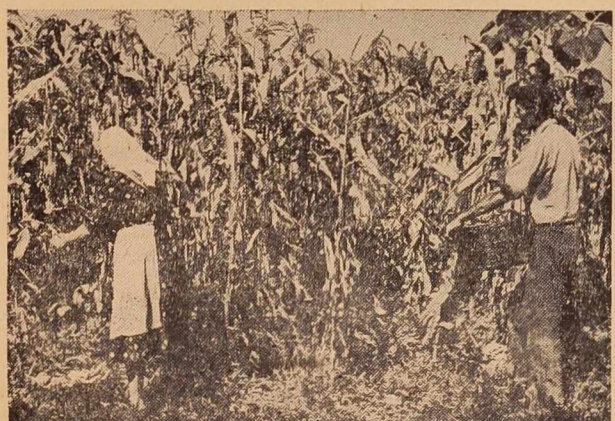
Ing. Ladislav Berdon

PIONIRJI, TEKMUJTE!

OBJAVLJAMO DVA RAZLIČNA MOTIVA IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA: »NA PASI« IN »TRGANJE KORUZE«. OPISITE TA DVA MOTIVA; VSAKEGA POSEBEJ, ALI PA ZDRUŽITE OPIS OBEH V ENEM SESTAVKU. KAKO SE BOSTE LOTILI PISANJA, PRESODITE SAMI. LAHKO JE TO OPIS SAME SLIKE IN OKOLJA, ALI VAŠE DOZIVETJE

ITD. NEKAJ NAJBOLJSIH OPISOV BOMO OBJAVILI V POMURSKEM VESTNIKU, V STEVILKI, KI BO IZšla PRED DNEVOM MLADOSTI. PRISPEVKE POSLJITE NAJKASNEJE DO 21. MAJA NA NASLOV: UREDNISTVO POMURSKEGA VESTNIKA, MURSKA SOBOTA, TRUBARJEV DREVORED 2/II. NA PISEMSKI OVITEK NAPISITE V LEVEM SPODNJEM KOTU OZNAKO »ZA PIONIRSKO TEKMOVANJE«.

NE POZABITE NAPISATI POD SESTAVEK SVOJEGA IMENA, NASLOVA, STAROSTI IN SOLE, KI JO OBISKUJETE. SEVEDA, SESTAVEK MORATE NAPISATI SAMI.

VSE PIONIRSKO ODREDE V POMURJU VABIMO, DA SE UDELEŽIJO TEGA TEKMOVANJA V ČIM VEČJEM STEVILU.

Sredi dolgotrajne borbe in gorečih želja po novem kulturnem domu v Murski Soboti smo dobili z opereto »Oj to lectovo srce«, ki jo je uprizorilo DPD »Svoboda« v Murski Soboti, močan argument, ki v polni meri zadošča in mora opraviti s še tako črnogledim pomislekom. Kot nalašč so se spravile na noge vse tiste prizadete dramske sile, ki že dolgo vpijejo po svojem skupnem domu.

Moremo reči, da so vse tri »brezdomke«: igralsko-pevska, muzikalna in baletna v »Lectovem srce« pokazale presepetno solidarnost in uspeh, ki bi moral kamnu omečiti srce, zato upajmo, da ga bo

je zadovoljivo ustvarila vzdušje planinskega gostišča, so se uspešno sukali in peli naslednji igralci:

Meta N ad a i je v vlogi hotelirke Brigitte nudila odlično igro v lepem jeziku s samozavestnim, rutiniranim, umirjenim nastopom dobro srčne in odločne matere.

Manca, njena hči, je v osebi Marije Močanove igrala zaljubljeno, razočarano in srečno, pa vseskozi temperamentno deklico prijetnega, gibčnega melodioznega soprana z enakovredno igralsko zmogljivostjo. Talent, ki se razvija od nastopa do nastopa.

Kot ing. Aleš Gornik se je Edvard Perhavec znal

narda Vöröševa, ki smo jo tokrat prvič slišali na našem odru. Nekoliko nerodna izgovorjava ne more zakriti njene igrave izvrstnega pevskega daru. Tako z lahkoto petega in tako prijetnega mehkega alta pri nas zlepa ne slišimo. V Vilku Gerlecu je našla idealnega partnerja. Njegova premišljena igra je v svoji specifičnosti popolnoma zadovoljiva in je vredna pohvale, kakor je tudi njegov bariton izredno prijeten in sproščen.

Očeta navihanke Veronike, upokojenega profesorja Kosmača, je podal režiser operete Vladimir Kukanja s tisto zanesljivostjo, ki si jo pridobi igralka v praksi in

govarjal Polonin primerni, neambiciozni, vdani alt.

Odlčno je zlezel v plašč oskrbnika Adolfa Wengera dimničarja Alojz Kleme n c. V sličnih vlogah smo ga videli že večkrat in tudi tokrat ni razočaral. Njegov igralski izraz je premišljen in prepričljiv.

Naglušnega župana je posrečeno zaigral Rado Kranjc z veliko mero razumevanja in igralske sposobnosti. Njegov župan je trdno stal na svojih nogah, zato mu redke mladeniške poteze niso vzele ugleda.

Kot figura je bil odlični stražnik v zasedbi Vladimirja Andrejeka. Ne-

»OJ TO LECTOVO SRCE« (Kritični komentar)

tudi tistim, ki v materialnem pogledu odločajo o bodočnosti našega dramskega življenja.

Poglejmo, kje tiči brez-kompromisni uspeh operete »Oj to lectovo srce«. V prvi vrsti v odličnem ujemanju glavnih ustvarjalnih sil operete — igralske, pevske in muzikalne. Nato v solidnem materialu, ki pa nam ga, kot izgleda, ne manjka, in še v hvaležni operetni snovi, ki je po svoji lahkotni zgradbi, zanimivi, priljubljeni vsebini in živahni vokalno-instrumentalni izvedbi bila od nekaj najbolj priljubljena dramska oblika. Na okusno izdelani sceni, ki

mu, uglašena na njegov karakter, sčasoma vtisne standardne poteze.

Kot tretji ljubezenski duet omenimo natakarka Janeza v osebi Ante Novaka ter sobarico Polono v osebi Dragice Razdevškove. Oba sta svojo vlogo, pevsko in predvsem igralsko, odlično zaigrala. Močnemu igralskemu izrazu Razdevškove je izvrstno odgovarjal Ante Novak s svojim prirojenim temperamentom, ki ga je pametno reguliral in ne pretiral. Zato je bil tudi smeh, ki sta ga s Polono vzbudila, zdrav in prisrčen. Tudi pevsko sta se posrečeno skladala. Janezove-mu zvonkemu tenorju je od-

koliko je motila le izgovorjava.

Režiser Vladimir Kukanja je z izredno dobro izbiro posameznih zasedb ustvaril osnovni pogoj za to, da so se vsi igralci v svojih vlogah dobro počutili. Rezultat njegovega dela z igralci pa je v tej opereti brzkone eden najlepših, kar jih je dosegel.

Baletni vložki, ki so jih naštudirale članice TVD »Partizane« pod vodstvom Irene Bežjakove, so bili lepo skladno izvedeni in organsko vpleteni v potek operete, le španske obleke so bolj slabo pristajale našemu gorenjskemu okolju.

tako disciplino, kot jo je dosegel dirigent soboškega orkestra prof. Danijel Grum.

Tako izvajano opereto, kot nam jo je predstavilo DPD »Svoboda« v Murski Soboti, bi lahko brez sramu postavili na oder katerekoli slovenskega mesta.

Mestu, ki zmore tak izvajalni aparat, na vsak način gre svetlejša prihodnost v kulturni dejavnosti. Želja po novem kulturnem domu je ob tem le nujen življenjski izraz množice, ki ji ob naraščanju njenih kulturnih zmogljivosti postajajo stari pogoji pretresni, jo dušijo in zavirajo njen normalen napredek. Vlado Sagadin

KMETIJSKA ZADRUGA?

Pred letom sta se združili kmetijski zdruzi Murski Crnci in Gradišče — predvsem zato, da bi v večji zadrugi lahko gospodarili bolj uspešno in učinkovito, da bi zmanjšali upravne stroške in da bi lahko več storili za napredek kmetijstva v okolišu.

Po združitvi obeh zdruzi so si izvolili skupni upravni odbor, v katerem so bili trije člani iz Gradišča, trije člani iz M. Crnci in en član iz Satahovca. Ze na prvi seji združnega UO pa je prišlo do nesoglasja; zastopniki iz Gradišča so predlagali, da je potrebno izvoliti za predsednika človeka, ki je sposoben in bo lahko uresničeval zadrugne naloge tudi v kmetijstvu; mursko-crnski predstavniki pa niso upoštevali tega povsem pravilnega kriterija, marveč so se zavzemali predvsem za to, da bi bil predsednik iz njihove sredine. Na svojo stran so pridobili tudi satahovskega člana in dosegli svoj smoter pri tajnem glasovanju.

Poznejše seje upravnega odbora so prav tako potekale v znamenju tega nesoglasja. Prišlo je celo tako daleč, da so s stoli mahali nad glavami članov UO, vendar je bil tedaj poškodovan samo kartotečni zabojček. Prepričali so se, namesto da bi trezno razpravljali o boljšem gospodarjenju v svoji zadrugi.

Zastopnikom iz Gradišča se je zdelo sumljivo poslovanje združnega poslovođa v M. Crncih in so se zategadelj zavzeli za inventuro, ki je bila dva dni prej, ko naj bi upravni odbor na svoji seji sklepal o poslovanju v združni trgovini. Pri inventuri pa so ugotovili, da je imel poslovođa 500.000 dinarjev primanjkljaja, čeprav so Crncani vedno zadrževali, da je dober trgovec. Tako se je zadruga po svojem primanjkljaju uvrstila na prvo mesto med vrstnicami v soboški občini, primanjkljaji pa še vedno počivajo naprej. Če k temu prištejemo, da so prvo prodajali po enaki ceni kot so go kupovali (stroški so bili čista izguba), da imajo še sedaj v skladišču

pokvarjeno inkarnatko, ki so jo odkupili od kmetovalcev, da niso hoteli ničesar slišati o združnem domu v Gradišču, čeprav bi lahko v njem uredili skladišče in prostore za upravo, ki je sedaj na tujem, da ležijo zadrugi stroji raztreseni (in vsaki hiši nekaj) in celo pod milim nebom — potem je več kot razumljivo, da v takem gospodarjenju ni nobene bodočnosti.

Opisanih primanjkljajev in zgb pa je združnikom v Gradišču že več kot dovolj, zlasti še, ker so se proti njim zaman borili v bivšem upravnem odboru, zato so na zadnjem občnem zboru soglasno zahtevali, naj se njihova zadruga spet osamosvoji.

Nekaj let so namreč sami uspešno gospodarili, čeprav jih je bilo samo sedemdeset, a so dobri in napredni kmetje, zato se nadejajo, da bodo tudi odslej poslovali z dobičkom in

da bo njihova zadruga vendarle kmalu šla v klasje.

Kdo ima prav, naj presodijo sami bralci. Primer pa je značilen in poučen, ker očitno kaže na to, kam lahko pripeljejo vaše razprtije, nesoglasja med posameznimi kraji in ozka krajevna zaverovanost. Če bi imeli eni in drugi pred očmi gospodarske koristi, predvsem na področju kmetijstva, katere jim lahko v izdatnejši meri prinese po ozemlju in članstvu močnejša zadruga, se prav gotovo ne bi pojavile tako močne težnje po razidu in drobljenju moči, ki so pri svojih prizadevanjih lahko uspešne samo tedaj, če so tudi enotne in usmerjene h glavnemu smotru: boljše gospodarjenje v združni organizaciji in večje uveljavljanje kmetovalcev pod njenim okriljem.

Tu se pa, kakor kaže, razhajajo poti v črnski zadrugi.

Letos: novi gasilski dom v Meleh

PGD v Meleh je eno najaktivnejših v Pomurju. Letos so začeli graditi gasilski dom. Vaščani so v enem mesecu opravili čez 1600 prostovoljnih delovnih ur. Vrednost že izvršenega dela znaša 2.600.000.

vsa dela pa bodo vredna 5.734.000 dinarjev. Pri gradnji gasilskega doma je pomagala vsa vas; vsa dela, razen zidarskih in tesarskih, so opravili sami.

Mele so manjša vas, gasil-

Velikopotezni načrti RK v Ljutomerski občini

Občinski odbor RK v Ljutomeru se zaveda svojih dolžnosti do skupnosti in se je sestel kmalu po letnem občnem zboru. Nova predsednica тов. Gričarjeva se je z vso vno močjo lotila dela. Pri tem ji pomaga že doslej agilna tajnica тов. Plevelova. Na prvi delovni konferenci, 25. aprila, so bili navzoči vsi odborniki in predsedniki posameznih sekcij.

Človekoljubne naloge si je določil PRK, ki bo pomagal bolnim in socialno ogroženim otrokom ter ustanovil higienski kotečke po naših šolah. Podmladek bo navajal otroke, da si bodo umivali roke pred malico, v jeseni pa si bodo izdelali copate. Treba bo misliti tudi na potrebne prostore in omare za odlaganje mokrega obuvanja.

Protituberkulozna sekcija bo zbiralala sredstva in obdarovala bolne po vaseh. Z rednimi obiski na domu bodo člani te komisije poskrbeli, da se bodo bolniki držali zdravniških nap-

vodil in hodili na redne preglede v disperanz. Člani komisije bodo odkrivali nove bolnike in jih napotili k zdravniku.

Komisija za male asanacije ima v načrtu gradnjo treh vodnjakov in eno dograditev. V Tednu čistoče bo pregledala šole, živilske obrate, sanitarne naprave v obratih, vodnjake in stranišča po vaseh v občini. Po pregledu se bodo zavzemali tudi za odstranitev ugotovljenih pomanjkljivosti, za kar bo potrebna večja vsota denarja, ki naj bi ga prispevali občinski ljudski odbor in posamezniki.

Tudi zdravstveno-prosvetna sekcija si je naložila velike in težavne naloge: priredila bo tečaje za dekleta, predvojaške vzgoje, hišno nego bolnika in pravilno nego dojenčkov. Po podjetjih pa bodo predavanja o zdravstveno-tehnični zaščiti delavcev. V načrtu je tudi seminar za organe družbenega upravljanja, ki je prav gotovo potreben. Komisija je tudi predlagala, naj bi bil v vsakem šolskem odboru tudi aktiven član RK.

Protialkoholna sekcija se bo borila proti alkoholizmu in se zavzemala za gradnjo sadnih sušilnic in nabavo Baumanovih zvonov za izdelavo sadnih sokov. Prav posebno bo nadzirala zahajanje otrok v gostilne in na veselice. Zbirala bo alkoholike in jih predlagala za brezplačno zdravljenje.

Sekcija za krvodajalstvo bo zbiralala krvodajalce, tako da bo vse pripravljeno, ko bo novembra prišla krvodajalska skupina. Računajo na 5000 krvodajalcev iz Pomurja. Krvodajalci Ljutomerske občine so se že doslej prav posebno izkazali in rešili marsikomu življenje.

5. maja je bila v Ljutomeru razširjena seja občinskega odbora RK, na kateri so predsedniki osnovnih organizacij podali svoje letne delovne načrte.

Kaj počenjajo hotiški gimnazijci?

Hotiški gimnazijci, ki obiskujejo polansko gimnazijo, počenjajo med potjo domov razne nevedčnosti kolezarjem in uničujejo prometne znake.

Na vse to so že bili opozorjeni, žal pa še vedno niso prenehali z metanjem kamenja v kažipote in druge prometne znake! Vsak, katerega zanese pot iz Polane v Hotizo, vidi med potjo s kamenjem obmetane kažipote. Nekateri šolarji pa se tudi norčujejo iz mimoidočih ljudi.

Sicer pa moramo poudariti, da niso vsi šolarji enaki — so tudi taki, ki gredo mimo ljudi prijazno in jih ne zanimajo kažipoti in drugi prometni znaki.

Šoferski tečaj za visokokvalificirane delavce v Radencih

Nedavno ustanovljena podružnica Združenja šoferjev in avtomobilistov v Radencih je priredila trimesečni tečaj za pridobitev kvalifikacije poklicnih šoferjev. Tečaj, ki je bil v Radgoni, je obiskovalo in dovršilo 28 šoferjev.

Te dni so polagali izpite pred posebno komisijo OLO Maribor. Izpiti so bili v Radencih, 18 kandidatov je opravilo izpit za visokokvalificirane, 10 pa za kvalificirane voznike. Izpitni program je obsegal državno ureditev z ustavo, strokovno računstvo, tehnologijo, motoroznanstvo itd. Razen tega je bilo opravljenih še 9 amaterskih izpitov.

„Sodobno gospodinjstvo“ št. 3

Revija nas tokrat seznanja še s posebnimi lonci za hitro in gospodarno pripravlanje sadnih sokov, ki jih bo začela v kratkem proizvajati tudi naša industrija. Razen tega, da bomo s takim pripravlanjem sokov prihranili 80% časa, bomo lahko pijamčam šele tik pred uporabo dodali sladkor.

Revija nas tokrat seznanja še s posebnimi lonci za hitro in gospodarno pripravlanje sadnih sokov, ki jih bo začela v kratkem proizvajati tudi naša industrija. Razen tega, da bomo s takim pripravlanjem sokov prihranili 80% časa, bomo lahko pijamčam šele tik pred uporabo dodali sladkor.

Naslednji prispevek govori o prednostih posode iz jenskega stekla in svetuje, kako je ravnati, da ga bomo čimdalje ohranili. Opis sta priložena že preizkušena recepta za jedi, pripravljene v tovrstni posodi.

Materje za manjšimi otroki bodo z zanimanjem prebrale nasvet, kako naj ukroji obelci za 4-letno in 2-letno deklico, da ju bodo lahko dvakrat predelale, če bo blago dovolj trpežno.

Kratkemu, kritičnemu poročilu o razstavi Gostinske šole v Ljubljani sledi strokovni članek o pomenu zdrave pitne vode in o vlogi vode v živilih. Vsem zaposlenim ženam pa bodo zelo dobrodošli jedilniki, ki vsebujejo same, na hitro pripravljene jedi. Sledijo potrebni recepti.

SOBOŠKA KRONIKA

POROKE, ROJSTVA IN SMRTI
OD 4. DO 11. MAJA 1957

Poročili so se: Ludvik Tibaot, bolničar in Justina Serec, bolničarka, oba iz M. Sobote; Stanko Majal, finomehanik in Marija Geršak, kuharica, oba iz M. Sobote.

Rodile so: Marica Murgec in Ljutomera, dečka; Julijana Jakše iz Radgone, deklico; Emilija Dundek iz Krajne, dečka; Marija Flisar iz Tišine, dečka; Gizela Grabar iz Zena-velj, dečka; Truda Donša iz Bogojine, dečka; Ida Lovenjak iz Vadarec, dečka; Ema Cizmadija iz Gančan, dečka; Matilda Kovše iz Izakovec, dečka in Marija Lazar iz M. Sobote, deklico.

Umrli so: Jože Gomboš iz Turnišča, star 80 let; Matija Serec iz Sebeborec, star 15 let; Marija Gumilar iz Kroga, stara 74 let in Danica Pintarič iz Bakovec, stara 8 mesecev.

Nesreče in nezgode

Pri sekanju drv se je vsekval v levo roko 16-letni Jože Smodiš iz Gornjih Petrovec in si močno poškodoval roko in prste.

Poljska brana je padla na noge 31-letni Elizabeti Zrnc iz Križevce pri Ljutomeru in ji prizadejala hudo poškodbo.

Transmisija je zgrabila levo nogo 40-letnega Janeza Santavca, mizarja iz Mačkovec in mu jo zlomila.

Hude opekline po vsem telesu je dobila enoletna Gizela Šostarec iz Pucence, ko se je polila z vreli mlekcom.

Brez dovoljenja so hoteli čez mejo, pa jih je zasledil pes in hudo obgrizel 35-letnega Mata Abijanca in Zeljka Kufnerja iz Slav. Broda ter Zvonka Rožmana iz Pine, monterja »Toplovoda« v Lendavi. Zdravijo se v bolnišnici, nato pa bodo prišli pred sodišče.

Zopet štirje požari

V Pomurju je bilo v zadnjem času veliko požarov, ki so jih zakrivilo otroci pri igranju z vžigalicami ali so pa bili lastniki pogorelih zgradb premalo skrbni in previdni, ker niso upoštevali požarnovarnostnih predpisov pri dimnih napravah.

Pri vseh občinah imamo komisije, ki morajo pregledati dimne napeljavke, podstrešja in drugo. Kaže pa, da nekatere komisije svojih nalog ne opravljajo dovolj resno ali pa se sosaščanu nočejo zameriti, kar se pa pogosto bridko maščuje. Na majhne otroke pa je treba vedno dobro paziti, ne samo, da se naj ne igrajo z vžigalicami, tudi sicer se jim lahko pripeti kakšna nesreča.

Do tal je pogorelo 1. maja zvečer gospodarsko poslopje, last Franca Divjaka iz Radenc. Mehinja, da je ogenj zakrivil domačin, ki je zaradi neprevidnosti vrgel v skedanja menda še tleči cigaretni ostanek. Poslopje je bilo že zelo staro in ga je nameraval lastnik podreti ter zgraditi novega. V posloppju je bila spravljena slamoreznica, čistilec za žito in še drugo gospodarsko orodje, ki je vse zgorelo. Skoda je ocenjena na blizu 300.000 dinarjev in ni krita z zavarovalnino.

V Cankovi je tudi gorelo 1. maja zvečer. Na hiši Antona Streklja je zgorelo ostrešje kakor tudi ostrešje gospodarskega poslopja. Ker so domači gasilci bili takoj pri požaru, se jim je posrečilo, da so rešili spodnji del zgradb.

Z vžigalicami se je igral 5-letni vnuk Ivana Petka iz Turnišča in povzročil ogenj na kopici slame sredi dvorišča. Domači gasilci so bili takoj na mestu in so z veliko požrtvovalnostjo preprečili, da se ogenj ni razširil še na hišo in gospodarsko poslopje, kar bi povzročilo veliko škodo in bi bilo za lastnika huda nesreča.

10. maja je nenadoma zagorela kopica slame pri kmetu Stefanu Cesarju v Fokoveh. Ogenj pa je takoj zajel tudi nekaj metrov oddaljeno gospodarsko poslopje, ki je popolnoma zgorelo. Skoda znaša 250.000 dinarjev in je le delno krita z zavarovalnino, ker je bilo gospodarsko poslopje skupaj s hišo zavarovano le za 200.000 dinarjev.

Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno.

Starček je utonil

Jože Pirher, star 78 let, doma iz Segovec pri Radgoni, je bil že leta in leta neozdravljivo bolan na živcih. Ker je bila bolezen tako huda, da je ni mogel več prenašati, se je pred kratkim pognal v bližnji potok in je v njem utonil.

Utopljenec v Muri

Neznanege moškega utopljenca, starega 25 do 30 let, so pred nekaj dnevi našli v Muri blizu Hotize. Truplo je ležalo v vodi že dva do tri dni.

Samomor

Ze 79 let star Anton Vavpotič s Kapelskega vrha pri Radencih se je 9. maja popoldne obesil v svoji sobi. Kaj je starčka gnalo v smrt, ni ugotovljeno.

Čebelarški kotichek

JESEN NAMESTO TOPOLA

Čebelarji radi tarnamo nad slabimi letinami, sami pa mnogo premalo storimo za izboljšanje pašnih razmer. V zadnjem času zapazamo, da vsak prostorček zasadijo s topolom, na mesto tega pa bi lahko prav uspešno sadili jesen.

Jesen (Ailantus glandulosa) raste zelo hitro, doseže tudi čez 27 m višine in ima trd les. Cvete junija in izvrstno medi, kar je še posebno važno, saj v tem času usahnejo domala vsi pašni viri. Jesen je zadovoljen z vsako zemljo; kakor akacijo, ga lahko sadimo na nerodovitnih tleh.

Ker jesen raste hitro, dobro medi in ni izbričen z zemljo, bi lahko izvrstno zamenjal manjvredni topol. V parkih in drevoredih pa bi bil prav gotovo lepši okras, kot pa dolgočasni topol. Zdravimo torej lepo s koristnim, kajti če bodo imele naše čebele dovolj pašne, je to nam vsem v dobro.

Ko zasajamo razne parke in nasade, naj bi bili zraven tudi čebelarji, katerih besedo naj bi upoštevali. Skoda, da se doslej to še ni zgodilo, temveč je opaziti, da še ubogim lipam žagajo veje. Ne vem, komu to koristi!

Za čebele je vsako drevo in vsaka cvetka zelo važna, posebno sedaj, ko nam je ajda skoraj popolnoma odpovedala. Tudi zadrugne organizacije bodo morale pomagati čebelarstvu, saj je dobro znano, da čebele z opravevanjem delajo neprecenljive usluge kmetijstvu. Le s skupnimi močmi bomo lahko rešili naše propadajoče čebelarstvo!

Ivo Lašič

Poslovilni večer v Polani

Dijakinje četrtega razreda gimnazije v Polani se pripravljajo na poslovilni večer, ki bo na koncu šolskega leta. Okrasile bodo razred in priredile pionirsko rajanje.

Iz Doliča poročajo: Popravilo gasilskega doma in regulacija

Naše gasilsko društvo je eno prvih na Goričkem, ki si je že pred desetimi leti nabavilo motorno brizgalno z več 100 m dolgimi cevmi, kakor tudi voz za prevažanje motorke in drugo gasilsko orodje.

Gasilski dom pa jim je pretesen in je tudi že dotrajal, zato so sklenili, da ga bodo letos povečali in popravili s prostovoljnim delom in prispevki.

Ker jim potok, ki teče skozi vas, povzroča precej škode, ko ob deževju narasla voda dere in odnaša njive in trav-

V Selu pojo ...

Novi odbor RK v Selu je organiziral akcijo za pridobivanje novih članov. Vaščani so obiskovali od hiše do hiše. Tako se jim je posrečilo povečati število članov od 57 na 124. Za to določene štiri komisije pa delujejo še naprej.

Zbrali so tudi prostovoljne prispevke za zdravila in sanitetni material za prvo pomoč. Po svojih močeh so primaknili vsi dosedanji člani, največ pa tov. Jožef Kocet, oče padlega borca v NOB.

RK ima sedem komisij, ki bodo lahko kmalu pokazale svoje uspehe.

Ne smemo pa pozabiti pevske skupine; niti težavno delo in večerna utrujenost nista odvrgla njegovih članov od večernih vaj. Prepričani so, da bodo ob krajevnem in občinskem prazniku dostojno razveselili svoje občane.

Selo se pač noče voziti na zadnjem kolesu! -ef

V Kraščih je zasvetila elektrika

Vaščani Krašč so proslavili letošnji Prvi maj prav svečano. Po slavnostnih govorih je bil tudi kulturni program.

Pionirski pevski zbor iz Cankove je zapel nekaj pesmi, katerim so sledile recitacije. Ravno ob tem prazniku so se Kraščani postavili za novo delovno zmago — zasvetila jim je elektrika. Davne sanje so se jim naposled uresničile. hkrati pa smo zopet za eno stopnico bližje popolni elektrifikaciji Goričkega E.

nike, pa tudi cesto, so se odločili, da bodo še letos regulirali pas v dolžini 1 km. Za to imajo že pripravljenih okoli 500 pilotov, ki jih bodo uporabili pri regulaciji in z njimi zavarovali svoja zemljišča in cesto na najbolj prometnem mestu.

Njihovo prizadevanje je vredno pohvale, tem bolj, ker bodo vsa dela opravili brez podpore občinskega ljudskega odbora. Z. B.

V Ljutomeru pletejo

Lani so ustanovili v Ljutomeru pletarsko podjetje »Sibac«. Ob pričetku obratovanja je bilo zaposlenih v podjetju 20 delavcev, ki so pomagali delno s prostovoljnim delom pri urejanju obratnih prostorov. Sedaj je zaposlenih v podjetju okrog 80 ljudi. Prvo leto so imeli precej

težav z reprodukcijskim materialom, letos pa so zasadili v Lukavcih 10 ha močvirnatoga zemljišča z vrbo, ki bo že čez 2 leti dala dovolj materiala. Tako bodo lahko zaposlili v podjetju še več delavcev. Ker je povpraševanje po izdelkih tega podjetja precejšnje tudi na inozemskem trgu, so odprli pletarno tudi v Berkovcih in Hrastju-Moti. S. F.

Pravkar izšla 3. številka te strokovne revije vas bo najprej seznanila z uredniškimi načrti glede razširitve in vsebinske izpopolnitve lista in z rezultati prvega republiškega posvetovanja o pedagoškem, zdravstvenem in gospodinskem izobraževanju in vzgoji staršev, ki ga je Zveza prijateljev mladine LRS organizirala konec februarja v Ljubljani.

Vse naslednje strani revije napolnjujejo, kakor zmeraj, daljši ali krajši praktični nasveti za racionalizacijo gospodinjstva. Tehtnemu prispevku o nakupovanju in o nujnosti, da v socialistični družbi potrošniški sveti postavijo proizvodnji svoje zahteve glede kvalitete proizvodov, sledi praktična navodila za prenašanje težjih bremen, bodisi večjih polnih

PO TEDNU ČISTOČE:

Malenkosti, ki niso malenkosti ...

Mene in še morda marsikateraga sprehajalca že več kot dva meseca motijo stari podstavki za klopi v parku. Ali so deske oziroma late res tako drage? Ljudje pravijo v šali: »Morda imajo kako zgodovinsko vrednost in so celo zaščiteni?« Res: treba je nekaj ukreniti, saj pozimi ne potrebujemo klopi.

Drugo tako zdravilo za obiskovalce M. Sobote je gnojnica v obcestnih jarkih. Posebno »smokerc« in smrdelč je jarek v Bolniški ulici. Sicer pa je menda vsakomur znano, da je okrog bolnišnice čistoča več kot potrebna. Ali ne bi mogli izkopati ja-

me, v kateri bi zbirali gnojnico in jo potem tudi redno praznili? Zakaj ne bi gnojnica koristneje služila na travnikih?

Tudi po trgovinah srečujemo mnoge malenkosti, ki pa niso malenkosti. Oko potrošnika jih kar hitro opazi. Časi, ko so zavijali klobase in kvas v časopisni papir, so že zdavnaj minili. To ni higienično!

Se ni minilo tri dni, ko sem šel proti gradu. Na sprehodu sem opazil družino X, ki je bila v parku. Malemu fantku so bile cvetlice tako »pri srcu«, da jih je začel kratkoma trgovati. Najprej sem mislil, da ga

mati ni opozorila, pozneje pa sem se prepričal, da mu je celo še pomagala. Pridno, res pridno sta oba nabirala cvetlice in jih nabrala kar lep sopek! Ob takim ravnanju staršev, ki dajejo svojim otrokom potuho in jim celo pomagajo, se pač ne smemo čuditi, če v parku ne more zrasti nič lepega, četudi se kdo še tako trudi.

Poglejmo samo razglasno desko NK »Sobotac«. Le dva dni je bila zunaj in že je bila polomljena. Zdej so namestili drugo, ki bo bržčas vzdržala precej kamenja, ker je debe-la ... France Znidarič

ZA TEČAJ POLITIČNE ŠOLE pri CK ZKS

(od 2. septembra 1957 do 30. januarja 1958)

Tečaj Politicne šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja in jim je zato nujno potrebno osnovno znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, tečajih, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih, pošljite do 25. junija 1957 na upravo Politicne šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39, in tudi na svoj občinski komitej ZKS.

Sola ima tudi svoj internat za slušatelje, ki so doma izven Ljubljane.

O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem komiteju svojega območja.

OBVESTILO

Čebelarstvo društvo v Murški Soboti obvešča čebelarje-prevaževalce, ki so reflektirali na akacijevo pašo in imajo pri društvu tozadevne prošnje, da je akacija v nočeh 8., 9. in 10. maja močno pozebela, zato naj si iščejo druga pasišča.

NAJDENO JE BILO MOSKO DVOKOLO

črne barve s svetlimi blatniki, brez znamke, štev. okvirja 1161606, brez levega pedala in ogrodje moškega dvokolesa znamke »Opeha« z dvema kolesoma. Na enem kolesu je rdeči plašč, ki je zakrpan s črnim plaščem

Dvokolesa lahko dvignejo lastniki v skladišču Tajništva za notranje zadeve M. Sobota v sobi št. 11 D-459

DENARNA LOTERIJA RDEČEGA KRIZA SLOVENIJE

je iz tehničnih razlogov preložena na letošnji 19. maj. Zrebanje bo javno v Ljubljani.

Ostalo je še nekaj srečk po 100 din. Dobite jih pri vseh organizacijah Rdečega kriza in njihovih poverjenikih. V Ljubljani jih lahko kupite tudi v trafikah.

Cisti dobiček loterije je namenjen gradnji mladinskega okrevališča na morju. Podprimo vsi to človekoljubno akcijo! Sindikati, navbite srečke kolektivno!

»TEHNOPROMET«

trgovina s tehničnimi potrebščinami Murska Sobota, Trg zmage št. 11

sprejme takoj v službo

ADMINISTRATIVNO MOČ za komercialno-prodajno službo

Pogoji: končana srednja ali njej enaka šola, ali trgovska izobrazba z večletno prakso. Plača po tarifnem pravilniku D-461

OBVESTILO

Uprava za ceste OLO Murska Sobota obvešča, da bo v dnevi od 19. do vključno 23. maja 1957

PRODAJA TRAVE

ob okrajnih cestah III. reda OLO M. Sobota po celotnem teritoriju okraja, in sicer na javni ustni licitaciji zunaj po terenu, to je ob cestah.

Podrobnejši razpored in ostala navodila o prodaji lahko zainteresirani dobijo pri pristojnem občinskem ljudskem odboru, tukajšnji upravi za ceste ali neposredno od njenih cestnih nadzornikov zunaj po terenu. Uprava za ceste OLO Murska Sobota D-457

PLATONSKI GUMI VOZ na peresih, cena 50.000 din, prodam. Franc Koren, Hrustje Mota, p. Slatina Radenci.

ŠPORT

SLUZBENA OBJAVA POMURSKE LIGE

V nedeljo, 19. maja 1957

SOBOTA II : RAKIČAN

Službujoči Cvetko, sodi Flisar. Pričetek tekme ob 14. uri.

TURNISČE : NAFTA II

Službujoči Klepec, sodi Gerenčar. Pričetek tekme ob 16. uri.

V četrtek, 16. maja 1957, bo na igrišču NK »Sobota« velika prijateljska nogometna tekma med pravkom »Garnizon« Maribor in NK »Sobota«. Pričetek tekme ob 16. uri.

V nedeljo, 19. maja 1957, ob 16. uri na igrišču NK »Sobota« derby nogometna tekma med NK »Nafta« iz Lendave in NK »Sobota«.

Prijatelji nogometa, vabljeni!

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

NEDELJA, 19. maja 1957
Dr. Miloš Borovšak, stanuje Kolodvorska ul. — novi blok.
Od 8. do 12. ure v splošni ambulanti, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

Tedensko nočno dežurno službo ima od 20. do 26. maja 1957 dr. Miloš Borovšak, Kolodvorska ul. — novi blok.

KRVODAJALCI

od 5. do 12. maja 1957

Minka Lovrenčič, Marija Vavpotič, Franc Vavpotič, Terezija Vavpotič, vsi iz Lukavec; Frančiška Skalič iz Sodišinec in Francka Hribar iz M. Sobote, vsi drugi; Ivan Carni iz Moščane, Marija Držar iz Radgone, Marija Ozvatič iz Berkovec, Jožefa Kovač iz Renkovec, Marija Karoli iz Rakičana, Anton Bohinec iz Križevca, Jakob Fošner, Franc Makovec, Marija Novak, Franc Makovec, Franc Pušenjak, Jožef Novak in Franc Novak, vsi iz Lokavec.

OBVESTILO

Obveščamo prebivalstvo Pomurja, da bodo od 15. maja dalje

RENTGENSKI PREGLEDI

za otroke do 15 let starosti

SAMO OB CETRTKIH

Ob ostalih dnevih otrok ne bomo sprejemali.

Protituberkulozni dispanzer D-467 v M. Soboti

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan

nudi za prodajo večjo količino

PARADIŽNIKOVH SADIK

po ugodnih cenah

O-451

Upravni odbor Kmetijskega gospodarstva — Lendava

razpisuje delovno mesto

SEKRETARJA PODJETJA

Pogoji: popolna srednja šola s triletno prakso ali nepopolna srednja šola s petletno prakso v administraciji Plača po tarifnem pravilniku podjetja D-458

Upravni odbor Trgovskega podjetja na malo »Koloniale« Murska Sobota

razpisuje mesto

RAČUNOVODJE PODJETJA

Pogoji: ekonomska srednja šola oziroma popolna srednja šola s 5-letno prakso ali opravljeni strokovni izpit iz knjigovodstva

Prijave sprejema uprava podjetja do 25. maja 1957

O-455

DRAŽBENI OKLIC

Dne 14. junija 1957 bo ob 8. uri pri tem sodišču, soba št. 21, dražba nepremičnih zvezank Terezije Kovačič, vd. Vogler, roj. Ranko, kuharice pri Gradskem gostinskem podjetju Livno, in sicer 4/5 vl. št. 64 k. o. Gradišče s parc. št. 56 njiva, 170 njiva, 199 gozd, 267 njiva, 340 gozd, 454/1 vrt, 454/2 stavbišče, 501 njiva, 664 travnik, 665 gozd, 754 njiva, 806 njiva, 884 gozd, 885 njiva, 950 gozd, 975 gozd, 1043 travnik, 1044 gozd, 1045 gozd, 1104 gozd s stanovanjsko hišo.

Cenilna vrednost 317.951 din; varščina 31.795 din; najnižji ponudek 317.951 din.

Okrajno sodišče v M. Soboti D-456

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

„KONSTRUKTOR“

V MARIBORU, SERNČEVA ULICA 8

SPREJME TAKOJ VEČJE STEVILO

ZIDARJEV, TESARJEV IN NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

ZA GRADBISČA V MARIBORU

SAMSKO STANOVANJE IN HRANA V MENZI ZAGOTOVLJENA. DELA SE V AKORDU

JAVITE SE V PERSONALI PODJETJA DNEVNO

OD 6. DO 14. URE O-453

TEDENSKI KOLEDAR

Nedelja, 19. maja — Vitoslava
Ponedeljek, 20. maja — Bernard
Torek, 21. maja — Dan JVL
Sreda, 22. maja — Milan
Četrtek, 23. maja — Zeljko
Petek, 24. maja — Cvetko
Sobota, 25. maja — Roj. dan m. Tita

KINO

MURSKA SOBOTA — od 17. do 19. maja nemški barvni film »Kamenito srce«. Predstave: 17. maja ob 10., 15., 17.30 in 20. uri; 18. maja ob 20. uri in 19. maja ob 10., 15., 17.30 in 20. uri. — od 21. do 23. maja angleški film »Razdvojeno srce«. Film spominja na zgodbo »Pirečnik«. Predstave: 21. maja ob 20. uri; 22. maja ob 17.30 in 20. uri; 23. maja ob 20. uri.

LENDAVA — od 17. do 19. maja brazilski zabavni film »Idealna tatišča«. od 21. do 22. maja mehiški film, drama: »Ko nekoč odidem«. SLATINA RADENCI — od 18. do 19. maja ameriški barvni vojskijski film »Pesni zlatega zapada«; 23. maja ameriški psihološki film »Senca preteklosti«.

RADGONA — 18. in 19. maja ameriški film »Kraljica Kristina«; 22. in 25. maja jugoslovanski film »Zasledovanec«.

LJUTOMER — od 22. do 23. maja češki barvni film »Jan Hus«.

BELTINCI — od 18. do 19. maja francoski film »Očka, vrni se«.

ČEPINCI — 19. maja »Ljubzen na bojišču«.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — 18. in 19. maja madžarski zabavni film »Lilomfi«; 22. maja francoski pustolovski film »Zadovoljstvo Pariza«.

VERZEJ — 16. maja francoski film »Lisbonske noči«.

VELIKA POLANA — 18. in 19. maja ameriški film: »Steklena menzarija«.

MALI OGLASI

STAVBNO PARCELO z gotovim betonskim temeljem in kompletnim gradbenim materialom v središču M. Sobote prodaja: Agencija Murska Sobota, Titova ul. 11. M-466

VEC HIS v M. Soboti in okolici, Ljutomeru, Radencih in Mariboru. Nadalje več posestev v Prekmurju in na Stajerskem. Kosilnice, lokomobile, traktorje, mlatilnice, mlinške opreme in motorna kolesa. Proda: Agencija M. Sobota, Titova ul. 11. M-466

VINOGRADNIŠKO POSESTVO, 1,3 ha s hišo in gospodarskim poslopjem, jugovzhodna lega, hiša podkletena in takoj vseljiva, prodam za 500.000 din. Bec, Ilvoči 9, Miklavž pri Ormožu. M-440

ZAMENJAM ZREBICO za mlado kravo ali prodam. Franc Car, Rankovci št. 8. M-450

KUHINJSKO OPREMO, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-452

ELEKTRIČNI GRAMOFON Z DIAMANTNO (stalno) IGLO, nov in moško kolo na tri prestave prodam. Vprašati: Zadravec, Grlava pri Križevcih. M-454

SPREJMEMO VEČJE STEVILO IZUCENIH ELEKTROINSTALATERJEV s takojšnjim nastopom. Plača po tarifnem pravilniku. Hrana in stanovanje preskrbljeno na terenu. Elektrotehnično podjetje »Blisk«, Murska Sobota. M-464

POSESTVO v izmeri 3 ha, gozd, njive, sadovnjak in vinograd prodam. Vse arondirano; sončna lega, poslopja krita z opeko, Cena po dogovoru. Vinko Kocmut, Gibina 13, p. Vitomerci. M-465

V Ptuj so v prodaji naslednje hiše in zemljišča:

1 ENONADSTROPNA VILA v mestu Ptuj z dvema stanovanjima, enemu ali dvema kupcem po eno stanovanje. Vsako stanovanje ima 3 sobe, kuhinjo, shrambo in 2 kleti in 6 arov vrta. Cena enega stanovanja 850.000 din.

POSESTVO, 7 hektarov, njive, sadovnjak in gozd, hišno in gospodarsko poslopje sredi Slovenskih goric, 12 km od Ptuj. Cena 1.100.000 din.

HISA v mestu Ptuj, 2 sobi, kuhinja in shramba in še posebej hlev, 7 arov vrta. Cena 600.000 din.

HISA, nova, in hlevi, 40 arov zemlje, 5 km iz Ptuj. Cena 550.000 din. Za vse štiri oglase vprašati na naslov: Franc Čuček, Ptuj, Frankopanska ulica 1/a.

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murški Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Trubarjev drevored 3/II. — Telefon 138. Uprava in oglasni oddelek: Murska Sobota, Trubarjev drevored Tel. 53 — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo nanje — Tekoči račun pri Narodni banki v Murški Soboti — Tisk Pomurske tiskarne v Murški Soboti.

MOŽ Z NEVARNIM SMEHLJAJEM

EDGAR WALLACE

12

»S čim vam lahko postrežem, gospod?« Neki prodajalec mu je prihitel nasproti. »V naši hiši dobite vse, od šivanke, do nogometne žoge in otroške zibelke. Veliko izbiro imamo predvsem v zibelkah —

»Ne potrebujem zibelke,« ga je s smehom prekinil Falmouth. »Potrebujem le gospoda Merryweatherja.«

»Pisarne so zgoraj,« je pojasnil razočarani prodajalec. Inšpektor je šel po stopnicah in se ustavil najprej pri tajnici s ticijansko rdečimi lasmi in srebrno lakiranimi nohti.

»Gospod Merryweather je sicer tu,« je glasilo pojasnilo, »toda zdaj ne sprejema obiskov. Uradne ure so od dveh do štirih.« Pokazala je na veliko tablo, ki je bila pritrjena na vratih.

Falmouth je za hip razmišljal, potem pa dejal: »Kljub temu me najavite. Jaz sem glavni inšpektor Falmouth s Scotland Yarda.«

Tajnica se je ustrašila. S široko razprtimi očmi je strmela v Falmoutha. Zdaj je bila kot šefova slaba vest. Toda takoj si je opomogla.

»Povedala vam bom, če vas gospod Merryweather sprejme,« je zviška dejala.

Takoj nato je stopil Falmouth v lepo urejeno pisarno, v kateri je najprej padla v oči velika blagajna, vzdana v steno. Gospod Merryweather mu je prišel z ljubeznivim nasmehom naproti.

»Ker pri nas niso nikogar umorili, menim, da ste prišli kaj kupit,« ga je pozdravil.

Falmouth se je smehljal še bolj prisrčno kot Merryweather.

»Pravzaprav sem hotel govoriti z gospodom Simonom Hopkinsom.«

Merryweather ga je prekinil z obžaljujočo kretnjo. »To pa ne bo lahko. Gospod Hopkins se že dve leti več ne ukvarja s posli in je trenutno na potovanju po Evropi. Ne bi vam mogel niti povedati, kje je ta trenutek.«

»Ali ga vi zastopate?« je vprašal Falmouth.

»Jaz sem njegov poslovni naslednik,« je odvrnil Merryweather. »Gospod Simon Hopkins mi je prodal tovarno in to trgovino. Toda, ali vas lahko vprašam, inšpektor, zakaj bi to radi vedeli? Če ste z gospodom Hopkinsom v poslovnih stikih —

Falmouth je odkimal.

»Za umor gre,« je hladno dejal.

V Merryweatherjevem obrazu se ni zganila nobena mišica. Začuden je dvignil obrvi. »Umor?« je počasi vprašal.

»Gotovo ste čitali v časniku, da so ustrelili Davida Singletona,« je prijazno dejal Falmouth. »Njegovo truplo so našli v neki baraki, ki je vaša last, če sem prav razumel. Bil je umorjen, ko je izbruhnil požar v tovarni, ki je prav tako vaša, če sem spet prav razumel. In pred njegovo našlo smrtjo so ga videli v trgovski hiši, ki je vaša last.«

Merryweather je zamišljeno odkimal.

»Vse to je lahko točno,« je dejal. »Toda vi menda ne mislite trditi, da sem zaradi tega jaz kriv.«

»Ali ste poznali gospoda Singletona?« je vprašal Falmouth.

»Zaboga, ne,« je ogorčeno odgovoril Merryweather. »Ni naša navada, da bi se povezovali z oduhu. Toda jaz bi vas zdaj res prosil, inšpektor, da bi mi nalili čistega vina. Saj gotovo niste prišli sem, da bi se pogovarjali z menoj o Davidu Singletonu?«

»Mislim sem, da mi boste lahko povedali kaj o njem,« je rekel Falmouth. »Hodim v popolni temi. Singleton je zelo često obiskoval neko vašo blagajničarko, ki so jo pozneje odpustili zaradi tatvine.«

»O tem ne vem ničesar,« je naglo odvrnil Merryweather. a se je takoj popravi. »Ah, da, seveda, zdaj se spominim! Današnji mladi ljudje niso mnogo vredni. Da je gospodična Harringay poznala Singletona, čujem seveda danes prvič. Če bi to prej vedel, bi jo takoj postavil na cesto.«

»Tako ste tudi storili,« je prijazno odvrnil Falmouth. »Da, prav imate. Na današnje mlade ljudi se ni mogoče zanesti. In v našem primeru ni padlo jabolko daleč od drevesa.«

»Jabolko od drevesa... v našem primeru...? Ne razumem, kaj menite...«

»Gospodična Gwendolin Harringay je hčerka umorjenega Singletona,« je odvrnil Falmouth. »Da, njegova hčerka,« je ponovil in ostro pogledal Merryweatherja.

Merryweather je razburjeno skočil na noge. »Kaj praviš?« je vzkliknil.

»Toda vas to gotovo ne zanima,« se je smehljal glavni inšpektor. »Ceprav bi vi to pravzaprav morali vedeti!«

»Vedeti?« Merryweather je postal mrtvaško bled.

»Seveda,« je nadaljeval Falmouth in njegov smehlaj je postal še bolj prijazen. »Pred leti je bila v Sidneyu tvrdka, ki se je imenovala Merryweather, Singleton in Co in navada je, da ljudje poznajo privatne zadeve svojega družabnika.«

Merryweather je strmela v dragoceno preprogo, ki je pokrivala tla. Teško je dihal. Končno je dvignil glavo in pogledal Falmoutha.

»Kaj hočete od mene?« je razburjeno vprašal.

»Rad bi vam samo povedal, da vam bom zavil vrat, če bi našli nekega dne Grace Singleton ustreljeno,« je zelo mirno, toda odločno odvrnil inšpektor.

»Bil je torej moški moje velikosti in svetlih las,« je dejal Falmouth Larryju Frogattu. »Dobro je bil oblečen in šepal je. Je točno?«

Larry Frogatt je pritrdil.

»No, mislim, da sem našel tega moža,« je nadaljeval glavni inšpektor. »Pojdite zdaj z menoj, Larry, spodaj stoji moj avto. Pokazal vam bom moža in vi mi boste povedali, ali je to tisti.«

Frogatt je bil navdušen in ko je Falmouthov avto dosegel Tottenham Court Road in se ustavil naproti »Cenemu Simonu«, je bil že docela prepričan o svoji pomembnosti. Falmouth je pogledal na uro.

»Glejte na vhod »Cenenega Simona«, Larry,« je pojasnil. »Gotovo bo prišel. Seveda bova morda čakala več ur.«

Toda minilo je samo pol ure, ko je gospod Merryweather zapustil trgovsko hišo. Za hip je neodločeno obstal pred vhodom, potem pa počasi šel k svojemu avtomobilu. Falmouth je pogledal Frogatta od strani, toda hišnik je ostal popolnoma miren. Merryweather se je pripravljal, da bo vstopil v avtomobil.

»Tisti moški tam...« je hotel Falmouth pomagati hišniku.

Larry Frogatt je zmajal z glavo. »Mislite tistega velikega, plavalasega? Ne, ta gotovo ni bil! Mož, ki ga je Willings vrgel skozi vrata, je bil popolnoma drugačen,« je še enkrat pribil na Falmouthovo veliko razočaranje in dodal: »To lahko prisežem.«

Toda glavni inšpektor je bil kljub vsemu zadovoljen. »Prišli smo le korak naprej,« je dejal Hooks. Imel je navado, da je svoje misli pravil naredniku, ne zaradi tega, ker se mu je zdel tako pameten. Vzrok je bil drugje: Hooksove misli so navadno zašle na napačno pot in prav to dejstvo je dalo včasih Falmouthu njegove najboljše ideje.

»Na vašem mestu bi vzal Merryweatherja kar s seboj,« je dejal Hooks.

Kakšen bo svet čez 20 let?

Neki ugledni ameriški strokovnjak za radiofonijo in elektrotehniko je zbral zanimiva predvidevanja o razvoju tehnike in znanosti v naslednjih dvajsetih letih.

Poglejmo, kaj nam obeta ta strokovnjak. Energijo bomo po njegovem mnenju čez 20 let dobivali sorazmerno poceni iz atomskih central. Imeli je bomo na pretek. Jedrsko energijo bodo uporabljali v miroljubne namene; ne le za industrijo, temveč tudi za letala, ladje in vlake. Neposredno spreminjanje te energije v elektriko pa je že sedaj v preizkuševalnem obdobju. Čez 20 let bodo tovarne in gospodinjstva imela elektriko iz atomskih central. Uporabljali pa bodo tudi manjše atomske baterije, ki bodo dajale gospodinjstvom energijo za 50 do 60 let.

Obenem bodo začeli ljudje izkoriščati sončno energijo. Skonstruirali so že mali radijski sprejemnik, ki ga napaja sončna energija. Podnevi bo enostavna naprava zbiralala sončne žarke, ponoči pa napajala z elektriko radijski aparat. Sončna energija bo posebno važna za tropske kraje, v katerih so klasični viri energije zelo redki in dragi.

Promet. Čez dvajset let bodo letala po zraku letala in rakete s hitrostjo do 7 tisoč kilometrov na uro. Mnogo cenjenih zasebnih letal bo na-

polnila zrak, teledirigirani izstrelki pa bodo raznašali pošto z ene celine na drugo.

Svet bosta osvojili črna bela in barvna televizija. Ljudje bodo lahko gledali in poslušali to, kar se bo dogajalo v najoddaljenejših krajih sveta. Umetni zemljini sateliti bodo reševali postaje za sprejemanje in oddajanje radijskih in televizijskih programov, telegrafskih in telefonskih razgovorov itd.

Čez nekaj let pa bodo lastniki televizijskih aparatov lahko sami posneli program, ki si ga želijo ohraniti, na magnetofonski trak in ga gledali, ko si bodo to želeli.

Čez dvajset let bomo imeli po napovedi tega znanstvenika tudi »hladno svetlobo«, zračno gretje in hlajenje v hišah, elektronske prevajalce in elektronske slovarje, mnoge druge elektronske stroje itd.

Ana ne bo več plesala

V bližini Milana se je zgodila huda prometna nesreča. 28-letna plesalka Ana Marianni, ki je bila večkrat svetovna prvakinja v modernem plesu, ne bo nikdar več plesala. Lokomotiva ji je odrezala obe nogi, ko je neprevidno šla čez progo. Nesreča se je zgodila blizu postaje

Greco, kjer je Anin oče postajena čelnik.

Hrabro dekletu ni izgubilo poguma. Ko so jo prišli obiskat v bolnišnico starši in zaročenec Carenni, jim je rekla, naj se ne žalostijo, ker bo pač zdaj učiteljica plesa. Ano in Carennija je angažirala italijanska televizija za revijo modernih plesov. Ana je v bolnišnici dala Carenniju

Radioaktivne ribe v Pacifiku

Neki francoski znanstvenik je izjavil, da so prebivalci nekaterih otokov v Pacifiku dobili doslej neznan kožno bolezen, ker so jedli radioaktivne ribe. Riba se postane radioaktivna zaradi poskusnih eksplozij atomskih bomb. Avstralske oblasti so izjavile, da bodo strogo pazile na to, da se radioaktivne ribe ne bi pojavile v prodaji.

Odslej bodo torej morali tržni nadzorniki v avstralskih ribarnicah imeti tudi Geigerjeve števec, da bodo lahko ugotovili, katera riba je radioaktivna.

svoje predloge, koga naj izbere za partnerko namesto nje.

Ta plesni par je bil v Italiji in svetu precej znan. Leta 1949 sta na mednarodnem plesnem tekmovanju za prvenstvo v San Remu dobila prvo nagrado za moderni ples. Leta 1954 pa so jima podelili svetovni pokal in veliko »Premijo narodov« za osem raznih plesnih oblik.

ISKANJE DIAMANTOV Z LETALI

Sovjetski geologi iščejo diamantna polja na prostirah sibirskih tajgah z letali. Posebna aparatura v letalu lahko zabeleži jakost magnetnih valov. Če preseže določeno točko na aparaturi, nadaljuje iskanje na zemlji, ker obstaja tam najbrž diamantno polje. Na ta način so že proučili 60 tisoč kvadratnih kilometrov zemlje.

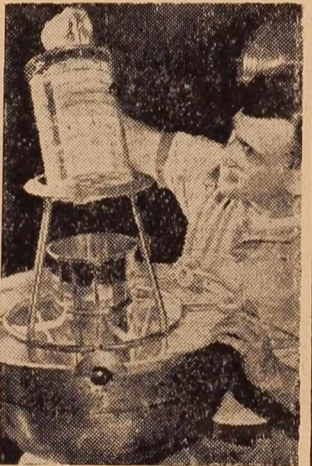
PREIZKUŠENI INSTRUMENTI ZA UMETNI SATELIT

Iz ZDA poročajo, da so tam že preizkusili instrumente, ki jih bo vzel s seboj umetni satelit. Ta bo že letos krožil okrog zemlje. Instrumente so poslali z raziskovalno raketo

je tokrat preletela prvi del poti, ki jo bo preletel satelit, da bi prišel do določene višine, ki bo znašala od 321,8 do 645,6 km. Satelit bodo poslali na pot okrog zemlje v mednarodnem geofizičnem letu. Začelo se bo letos julija.

Med ostalimi tehničnimi instrumenti, ki so jih preizkušali, je bil tudi mali radijski oddajnik, ki lahko oddaja 2415,5 km daleč. Med letom rakete je ta oddajnik stalno oddajal podatke raznih instrumentov za merjenje toplote, pritiska, učinkovitosti kozmičnih žarkov itd.

Raketa je dosegla največjo hitrost 1828,20 m na sekundo, hitrost, ki je predvidena za prvi del poleta transportne rakete, ki bo pripeljala umetni satelit v vesolje.

Na sliki: Znanstvenik sestavlja umetni satelit, ki bo še letos krožil okrog zemlje

v višino 202 km. Poskus je uspel. Instrumenti so pošiljali znanstvenikom na zemljo vse podatke. Raketa

Tovarna vlomilskega orodja

Policija v Chicagu je odkrila tajno tovarno, ki se je ukvarjala izključno z izdelavo orodja za vlomilce. V vsaki škafli s tem orodjem je bil razen navodil tudi popis vseh najboljših odvetnikov ZDA. Tovarna je res »solidno« poslovala!

»Darilca« kralja Ibn Sauda

Kralj Ibn Saud (vladar arabske države v Afriki) je zelo radodaren človek — seveda le do nekaterih. Ob raznih priložnostih daruje poseb-

no drage avtomobile znamke »Cadillac«. Te avtomobile izdeluje tovarna po posebnem kraljevem naročilu. Imeti morajo 8 sedežev, vgrajene hladilnike, omarice za pijače itd. In biti morajo dolgi 7,5 m. Cena avtomobila je 30 tisoč dolarjev.

Doslej je kralj Ibn Saud podaril 200 teh avtomobilov, ob zadnjem obisku v ZDA pa jih je naročil še 60.

Da jih ne bodo dobili njegovi beduini — ni treba posebej poudarjati. Ti jezdiijo še dalje na svojih kamelah in spijo v šotorih.

Plastično vedro za zidarje

V Franciji so začeli zidarji uporabljati vedra za malto iz plastičnih mas. Taka vedra se ne morejo razbiti in malta se ne lepi na njih.

Žepne svetilke za iskanje urana

V Ameriki izdelujejo žepne svetilke, ki oddajajo ultravioleto žarke. Svetilke so namenjene predvsem iskalcem urana, ki jih bodo najbrž radi kupovali, saj so mnogo cenejše od Geigerjevih števec, s katerimi so doslej iskali to dragoceno rudno. Uporaba je zelo enostavna. Dovolj je, če iskalec s svetilko posveti po skalah. Če je v njih uran, se bo začel lesketati v ultravioleto svetlobi.

Največji razbijalec atomov

TASS pravi, da so v Sovjetski Zvezi zgradili največji razbijalec atomov. Ta ogromna naprava stoji v inštitutu za jedrska raziskovanja v Dubnu in ima fantastično jakost 8,5 milijarde elektrovoltov. Eden od največjih specialistov za jedrsko fiziko v ZDA profesor Lawrence je čestital sovjetskemu znanstvenikom k temu uspehu in dejal, da je sovjetski razbijalec večji od ameriškega, ki ima jakost 6,5 milijarde elektrovoltov.

OBCUTLJIVI ANGLEŽI

V angleškem mestu Consettu so obsodili dva meščana na 9 funtov globe. Razlog za kazen: zaklala sta dve svinji v prisotnosti ostalih svinj, kar je bajno zelo slabo vplivalo na živce teh svinj.

Domače zanimivosti

○ Zidarski delavec Vaso Ilkič iz Vršca je padel s 15 metrov visokega odra, se pobral, izprašil obleko in odšel nazaj na delo!

○ V Sajonu, v kikinjskem okraju, so uredili prvo plantažo kamilice. Hektarski donos: 564 kg čiste kamilice na hektar, kar je vredno mnogo več kot žito. Plantažo nameravajo še razširiti.

○ Vrtnar Stjepan Pišta iz Bijeljine je našel žabo s petimi nogami. Peta žabina noga je popolnoma normalno razvita.

Odstop zaradi golaža

Zupan nemškega mesta Bremerhaven je moral odstopiti zaradi golaža. Neverjetno, toda resnično! Ubogi župan se je imenoval Gul-lasch, kar pomeni v slovenščini golaž in tudi seveda — v nemščini.

Ko je v nekem intervjuju omenil, da najrajši je golaž, ni imel več miru. Paglavci so se mu rogali na cesti in ga celo čakali pred hišo. Ubogemu županu ni preostalo nič drugega, kot da je odstopil, da bi tako ohranil »svoje« dostojanstvo.

Prispevki za Hitlerja

Henry Johnson iz Londona, v ameriški državi Kentucky, je bil obsojen na tri leta za-

Časnikar iz Los Angelesa esperantist

Da je že dandanes esperanto večkrat koristnejši od angleščine, nam priča odlomek iz zanimivega pripovedovanja Amerikanca J. R. Scherera.

»V Aziji, Afriki, Evrope in Ameriki sem srečal mnogo esperantistov, ki so mi želeli pomagati, zato da bi spoznal njihovo domovino in da bi bolj ljubil njihovo ljudstvo. Često je prišlo 30 do 50 esperantistov na postajo in me je pozdravilo s cvetjem in smehljajem. V vseh deželah so me prosili, naj se počutim popolnoma domačega. Našel sem na tisoče otrok, ki so govorili esperanto. Samo temu jeziku se moram zahvaliti, da sem napravil več kot 35.000 fotograf-skih posnetkov o družinskem življenju v več kot 47 deželah. Brez esperanta se mi to ne bi posrečilo, pa če bi živel 200 let. Japonci n. pr. ne želijo povabiti Evropejca v svoj dom, tudi če govori japonski jezik. Toda že v prvem tednu svojega bivanja na Japonskem sem napravil 800 slik iz družinskega življenja v tej deželi.

Moji gostitelji niso mislili na denarno korist, ne, ko so se učili esperanto, in ne, ko so me gostili. Esperantist sprejme somišljenika kot častnega gosta. Prijateljsko pripoveduje gostu o lepotaht svojih dežele in značilnostih ljudstva.

Lahko bi napisal debele knjige o koristi esperanta. To je jezik, ki pomaga v vseh deželah. Nihče vam ga ne more vzeti iz srca. Lajša vstop v srca enakomislečih ljudi v vseh delih sveta. B. R.

pora, ker je zbral denarno pomoč za — Hitlerja! Na razne naslove je poslal pisma, ki jih je podpisal s Hitlerjevim imenom ali pa z imenom Eve Braun in v njih prosil za denarno pomoč, ki naj bi jo uporabil za organizacijo nove revolucije pod Hitlerjevim vodstvom.

Johnson je celo vedel povedati, da se Hitler nekeje skriva in čaka na te denarne prispevke. Človek ne bi verjel, toda Johnson je tako zbral 4 tisoč dolarjev. Potem pa ga je prijel policija.

Zanimivo je, da so prispevke pošiljali nemški emigranti v ZDA.

90 ZVEZKOV ZGODOVINE DRUGE SVETOVNE VOJNE

Zgodovinarji ameriških enot v Zahodni Evropi sestavljajo največjo in najdaljšo zgodovino druge svetovne vojne. Obsegala bo 90 zvezkov in bo gotova leta 1960.

Prva trgovska ladja na atomski pogon

V ZDA gradijo prvo trgovsko ladjo na atomski pogon. Gotova bo v začetku leta 1960 in bo imela pogonske naprave, ki so podobne tistim na prvi atomski podmornici »Nautilus«.

Računajo, da bodo take ladje lahko uspešno konkurirale navadnim trgovskim ladjam, ker ne bodo nosile s seboj zalog goriva in bodo tako imele večji prostor za tovor.

Moderni trgovci z belim blagom

Kako je poslovala madam Perpigan — Belo blago s Haitija Interpol je posegel vmes

Strogi policijski ukrepi in sodelovanje policij raznih dežel v Interpolu so precej zavrljivo trgovanje z belim blagom, toda popolnoma zavreti ga niso mogli. Zadnje čase so iz južnoameriških mest prihajale vznemirljive vesti, da se je v tamkajšnjih javnih hišah pojavilo mnogo črnk in mulatk, ki sploh ne znajo portugalsčine in nočejo povedati, od kod so prišle. Policija je takoj sklepala, da gre za zelo razširjeno omrežje trgovcev z belim blagom. Komčno so ugotovili, da so skoraj vsa dekleta doma iz Haitija in da znajo francoski.

Ko so jih vprašali, če so vedele, kam se podajajo, so vse pritrdile. Ko pa so jih še vprašali, zakaj so se začele ukvarjati s prostitucijo, so odgovorile, da so doma iz siromašnih družin z mnogo otroki in da so jih starši prodali brez njihovega pristanka.

Brazilske oblasti so kmalu zvedele za vse podrobnosti in se povežale z oblastjo s Haitija, da bi preprečile te žalostne transporte. Vsa dekleta, ki so prišla brez dovoljenja v Brazilijo, so zbrali in se pogodili za

ladjo, ki naj bi jih prepeljala nazaj na Haite. Toda haitiske oblasti so sporočile, naj z vračanjem deklet še počakajo, da ne bi na ta način opozorili »trgovceve«.

Oblasti na Haitiju niso držale rok križem. Kmalu so kazale vse sledi k nekemu spoštovanemu gospodu Duchesaigne, ki je obiskoval haitiska pristanišča s svojo motorno jahto »Santa Maria« in se vračal vedno ponoči. Policijske oblasti si niso upale pregledati ladje, ker je lastnik imel zveze z najvišjimi krogi.

Policija je že izgubila upanje, ko je neki policist ugotovil, da madam Jolanda Perpigan v svojem internatu stalno menjava gojenke. To so večinoma bile od 14 do 17 let stare črнке in mulatinje. Policija je ugotovila, da se je število teh gojenk znatno zmanjšalo, če je priplula jahta »Santa Maria«. Opazili so tudi, da se vrača z mladimi dekleti. Ta dekleta so bila navadno slabo oblečena, toda že drugi dan so nosila lepe mestne obleke.

Dokazov se je nabralo že toliko, da so nekega dne iznenada ustavili »Santa Maria«, ko je ob zori hotela

zapustiti pristanišče Port Salut, in jo temeljito preiskali. Policija je našla na jahti osem mladih deklet. Na zaslišanju je zvedela, da so jih prodali starši gospě Perpigan. Od njih je prevzel gospod Duchesaigne in jim obljubil, da bodo imela bogata stanovanja in mnogo denarja.

Odgovori teh deklet, ki so bila zelo razočarana, ker je policija napravila konec njihovim sanjam, so bili dovolj, da so aretirali vse moške na ladji. V stanovanju lastnika ladje pa je policija našla dokaze, da je ta ugledni gospod bil vodja razširjene organizacije, ki je kupovala in prodajala dekleta. Policija je ugotovila tudi nekaj umorov, ki jih ima na vesti. Iz njegove obsežne korespondence pa so razbrali, da je pošiljal svoje »blago« celo na Vzhod.

Tretjo atomsko podmornico bodo splovili

V ZDA bodo 16. maja splovili tretjo atomsko podmornico. Pri splovlitvi bo botrovala soproga predsednika Komisije za atomsko energijo ZDA. Ta podmornica je manjša od prejšnjih dveh — »Nautilus« in »Morskega volka«, ki sta že vključeni v mornarico ZDA.

ZAHODNA NEMCIJA: MNOGO NESPOSOBNIH REKRUTOV

Zahodnonemške vojaške oblasti so zaskrbljene. Pri pregledih 92.500 rekrutov za novo zahodnonemško vojsko so ugotovili, da jih je samo 36.000 sposobnih za vojaško službo.

Univerzalna kemikalija

Znanstveniki so iznašli domala univerzalno kemikalijo — akrilonitril. Iz nje je izdelujejo umetno vlakno, ki je zelo mehko in ga uporabljajo za obleke raznih vrst in umetno krzno. dalje za sintetično gumo za podplate, cevi za pretakanje bencina itd. Uporabno je za mešanje z nekaterimi drugimi plastičnimi materiali, ki tako postanejo bolj odporni.

Atomaska panika na Japonskem

Na Japonskem je nastala panika zaradi obvestil tokijskega radia, da je v ozračju vedno več radioaktivnih snovi zaradi jedrskih poskusov v ZSSR, in priporočil Japoncem, naj skrbno operajo sadje in zelenjavo pred uporabo. Cena svežemu sadju je naglo padla,

Neverjetno, toda resnično

Po devetdesetih letih so morali prvič s silo odpreti podzemeljsko blagajno washingtonske državne banke, v kateri je shranjenih 100 milijonov dolarjev. Naenkrat sistem za odpiranje ni več deloval in na pomoč so morali poklicati delavce z vrtnimi stroji. Ko so odprli blagajno, so našli miško, ki se je skrila v mehanizmu.

Silva de Santi so hoteli izpustiti iz zapora v Sao Paulo, ker je prebil kazen. Na splošno začudenje pa je Silvo zaprosil, naj prestavijo njegovo odpuščanje, ker trenutno ne more zapustiti zapora. Silvo je namreč vratar kazniškega moštv, ki je na dobrem mestu pri nekem tekmovanju. Če bi moštvo izgubilo vratarja, bi bil to zanj velik udarec. Silvo je seveda amater.

Oskrbnica Bele hiše v Washingtonu, kjer predsednik ZDA prireja od časa do časa svečane bankete, je v zadnjih dveh mesecih morala že dvakrat temeljito dopolniti in obnoviti srebrni jedilni pribor, ker so udeleženci teh banketov jemali pribor s seboj kot »spomin«. Zanimivo je, da so največkrat vzeli s seboj pribor tipa »Angleški kralj«, ki je zelo dragocen. Pravijo, da bodo namesto srebra odslej uporabljali za pribor kakšno manj dragoceno kovino.

Gospa R. B. Chapman je odšla na vrt, da bi prekopala zemljo. Pri kopanju je našla bleščec predmet. Ko ga je očistila, je ugotovila, da je našla zlati prstan, ki ga je izgubila pred dvajsetimi leti.